

Boazodoalloodđđasat Båatsoesaernieh Reindriftsnytt

UTGITT SIDEN 1967

Økning i reinslakt
Ny mal og tilskuddsordning for distriktsplaner
Reinkjøtt som hovedingrediens i Bocuse d'Or

Foto: LD/R

Innhold :

Leder	side 4
Forskriftsendringer.....	side 5
Mal for bygging av gjerder	side 9
Økning i reinslakting i 2023/2024.....	side 11
Beitekrise vinteren og våren 2024.....	side 12
Klimatilpasning i reindriften.....	side 16
Du er smittevernsjef i egen flokk.....	side 18
Ny mal og tilskuddsordning for distriktsplaner	side 20
Forslag til revidert metodikk for konsekvensutredninger om tema reindrift...	side 21
Sykdommen reinkopper.....	side 22
Reintallsprosessen og forventninger til revisjon av reindriftsloven.....	side 24
Reinkjøtt på menyen under Bocuse d'Or Europe 2024	side 28
Margebein vant gull!.....	side 30
Seksjonssjef for areal på Avdeling reindrift	side 30
Landbruksdirektoratet på Instagram	side 31
Markerer en ny hverdag for reindriftsnæringen	side 32
Ny oppsitter på Mollisjok fjellstue	side 34
Tilbakeblikk	side 35
Fra Statens reindriftsforvaltning til Landbruksdirektoratet.....	side 36
Hilsen fra Jørn Rolfsen.....	side 37
Vil du skrive en masteroppgave om reindrift?	side 38
Abonnere på Reindriftsnytt.....	side 39

Boazodoalloođđasat : reindriftsnytt 1:2024

Ansvarlig utgiver:
Landbruksdirektoratet/
Eanandoallodirektoráhtta
Besøksadr.: Løkkeveien 111, 9510 Alta

Avdeling reindrift
Telefon 78 60 60 00
postmottak@landbruksdirektoratet.no
www.landbruksdirektoratet.no

Grafisk produksjon:
Fagtrykk Idé as,
Telefon 78 44 68 00
post@fagtrykkide.no

Bilder uten bildetekst er hentet fra iStock.
Omslag: Forside: Foto Tom Gustavsen.
Bakside: Mattilsynet.

Hei

Nok en krevende beitevinter er over. Det har vært låste beiter i store deler av Nord-Norge og det er brukt rundt 25 millioner kroner til ekstra føring og transport. En ting er penger, men verre er de fysiske og psykiske påkjenningene som følger med disse beitekrisene. Det er derfor viktig å minne om at avtalepartene har prioritert midler til en HMS-tjeneste i reindriften som kan kontaktes ved behov. I denne tjenesten ligger det også tilbud om å benytte psykolog og det jobbes med tilgang til en bedriftshelsetjeneste.

Årets reindriftsforhandlinger ble sluttført i februar. Da hadde staten lagt på bordet en økning i rammen over reindriftsavtalen fra 200 til 225 mill kroner. Årets avtale føyer seg dermed inn i rekken av avtaler inngått fra og med 2019 som alle har hatt en økning på rundt 10%. Prioriteringene i avtalen er direkte tilskudd, klimatilpasning, beredskap og ivaretakelse av reindriftens arealer.

I avtalen ble det satt av 10 mill kroner til kriseberedskapsfondet. Dersom låste beiter er den nye normalen så vil det i fortsettelsen kreve vesentlig høyere årlege avsetninger. Administrering av dagens ordning for bistand under beitekriser er i tillegg arbeidskrevende for forvaltning og næring. Avtalepartene har derfor satt ned en arbeidsgruppe som skal gjennomgå dagenes ordning og vurdere endringer og forenklinger av denne.

I slutten av desember kom regjeringen med en egen tiltakspakke for reindrift og energi. Regjeringens mål med tiltakspakken er å ivareta hensynet til både reindrift og utbygging av kraft og nett. Viktige stikkord i denne tiltakspakken er bedre arealprosesser, redusere rovvilttrykket og gi reindriften en del av verdiskapningen fra vindkraft. Det jobbes nå i flere departement og direktorat med å følge opp tiltakspakken og det vil bli gjennomført konsultasjoner med NRL og Sametinget.

1. mai åpnet den nye digitale løsningen for å levere melding om reindrift (MOR) og for å søke om tilskudd til siidaandeler og reinlag. I tillegg til at dette forenkler arbeidet og tidsbruken for reineieren så vil det lette forvaltningens arbeid med tilskuddsbehandling.

Etter at alle siidaandeler i siidaen/reinbeitedistriktet har levert inn meldingen, kan statsforvalteren behandle søknader om tilskudd. De første som leverte MOR og søknad om tilskudd fikk utbetalts tilskudd allerede i mai. De aller fleste vil oppleve å få utbetalts tilskudd tidligere enn før, men i noen tilfeller vil det være behov for å hente inn tilleggsopplysninger og å gjennomføre kontroller som gjør at det vil ta noe tid før tilskudd utbetales.

1. juli slutter Jørn Rolfsen som administrerende direktør i Landbruksdirektoratet. Han har vært en engasjert direktør for reindriften og brukt mye tid på arbeidet med sammenslåing av tidligere Statens reindriftsforvaltning og Statens landbruksforvaltning. Jørn har ofte vært i Alta i Avdeling reindrift, han har vært fast på reindriftsstyremøtene og han har vært ute og besøkt næringa. Vi takker Jørn for solid innsats og et stort engasjement for reindriften. Samtidig ønsker vi velkommen til ny administrerende direktør Eli Reistad. Hun vil bli presentert i neste utgave av Reindriftsnnytt.

En lang og krevende vinter er over. Det er nå tid for å hente seg inn igjen for både dyr og folk, før høsten melder sin ankomst. Jeg ønsker dere alle en passelig varm sommer med tjenelig vær for både dyr, planter og folk.

*Widar Skogan
Direktør i avdeling reindrift i Landbruksdirektoratet*

Forskriftsendringer

Skrevet av: Geir Uglebakken, seniorrådgiver

De årlege reindriftsavtalene som inngår mellom NRL og Staten v/ Landbruks- og matdepartementet medfører behov for endringer og oppdateringer av avtaleforskriftene. Avtalepartene møttes 27. mai for å fastsette avtaleforskriftene for 2024/2025. Her er de viktigste endringene som vil gjelde fra og med 1. juli i år.

Reindriftsavtalen for 2024/2025 har medført at det er gjort endringer i følgende forskrifter:

- Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond
- Forskrift om rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning
- Forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting
- Forskrift om tilskudd til utgifter ved føring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite
- Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag
- Forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag
- Forskrift om tilskudd til tidligpensjon i reindriften
- Forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall

Endringer i forskrift for Reindriftens Utviklingsfond

- **Forskriftens kapittel 1 og 6**
Avtalepartene har øremerket en avsetning til tilskudd til distriktsplaner, og det fastsettes en egen forskrift for dette tilskuddet. Forskriftens § 1-6 andre ledd nummer 5 og kapittel 6 om tilskudd til utvikling av distriktsplaner for distrikter som mangler distriktsplan blir derfor strøket. Ordningen for

juridisk bistand til reinbeitedistrikter eller siidaer blir nytt nummer 5 i § 1-6 andre ledd.

Andre forskriftsendringer

- **Forskrift om rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning**
Satsen for tilskudd til rapportering av slaktet rein øker fra 4 kroner per rein til 6 kroner per rein.

• Forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting

Vilkåret om fraktavstand for innvilgelse av tilskudd endres, ved at minimumsavstanden reduseres fra 50 kilometer til 25 kilometer.

• Forskrift om tilskudd til utgifter ved føring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite

Satsen for tilskudd til føring av rein øker fra 450 kroner per rein til 480 kroner per rein. Ved flytting av rein kan det gis tilskudd til 0,26 kroner per rein per kilometer, som er en økning fra 0,25 kroner per rein per kilometer.

• Forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag

Det foretas en endring i § 4 bokstav b vedrørende reintall. Hensikten med endringen er at det skal fremkomme klarere av forskriften hva unntaket i bokstav b omfatter.

Satsen for produksjonspremie økes fra 39 til 41 prosent av beregningsgrunnlaget. Den øvre grensen for å motta tilskuddet heves fra 650 000 kroner til 700 000 kroner per siidaandel, og fra 1 250 000 kroner til 1 500 000 kroner per reinlag.

Kalveslaktetilskuddet økes fra 650 kroner per kalv til 700 kroner per

kalv, og for ektefelle-/samboertillegg heves inntektsgrensen fra 250 000 kroner til 300 000 kroner.

• Forskrifter om tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag

Satsene for distriktstilskuddet endres, ved at grunnbeløpet økes fra 207 000 kroner til 250 000 kroner. Grunnbeløpet til distrikter og reinlag med egen tilskuddssats økes med 43 000 kroner, og det variable tilskuddet for distrikt økes fra 29 000 kroner til 34 000 kroner.

Ekstraordinært tilskudd til siidaandelene i Trollheimen økes fra 100 000 kroner til 200 000 kroner per siidaandel.

Landbruksdirektoratet har inngått en rammeavtale med Heli-Team, som gir direktoratet mulighet til å bestille helikoptertjenester til beredskapsutvalgenes befaringer eller transport av fôr. Det er avtalepartene som kan beslutte å bruke beredskapsfondet til å dekke kostnader ved helikoptertjenester, etter kriterier som er nedfelt i retningslinjer fra Landbruksdirektoratet. Det innføres en egenandel på 1 600 kroner per fôrsekke for bruk av helikopter ved uttransportering av fôr ved beitekriser. Avtalepartene kan endre satsen for egenandel med bakgrunn i beitekrisens omfang og varighet.

• Forskrift om tidligpensjon i reindriften

Det foretas en endring av ordlyden i § 4 om overdragelse og avvikling, hvor det fremkommer at tidligere leder av siidaandel kan ha inntil 20 rein i eget merke. Frem til endringen har ordlyden vært «rein i bevokning». Endringen er ikke ment

å føre til en realitetsendring, men skal føre til at bestemmelsens ordlyd harmonerer med praksis.

Satsen for tidligpensjon øker fra 150 000 kroner til 210 000 kroner for enbruerpensjon, og fra 240 000 kroner til 300 000 for tobtruerpensjon.

• **Forskrift om tilskudd til avløser ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall**

Tidspunktet det kan gis tilskudd til avløsing ved svangerskap og fødsel endres fra tidspunktet for fødsel til termindato. Dette innebærer at det kan gis tilskudd til avløsing ved svangerskap og fødsel innenfor et tidsrom på 24 uker før termindato og inntil tre år etter termindato.

• **Forskrift om tilskudd til distriktsplaner**

Avtalepartene legger i reindriftsavtalen for 2024/2025

til grunn at distriktsplaner er et viktig verktøy for å ivareta reinbeitedistriktenes interesser i arealsaker, og et kunnskapsgrunnlag for offentlige myndigheter.

Tidligere ordning med tilskudd til distriktsplaner over Reindriftens Utviklingsfond har kun omfattet utarbeidelse av distriktsplaner for distrikter som mangler godkjent distriktsplan. Avtalepartene er enige om at ordningen utvides, slik at det også kan gis tilskudd til revidering av distriktsplaner og reindriftsplaner. Avsetningen for den nye ordningen gjelder for en treårsperiode.

Det fastsettes en ny forskrift for ordningen – «forskrift om tilskudd til distriktsplaner». Reinlagenes reindriftsavtalen er også omfattet av forskriften.

Det er et vilkår at distriktsplaner og reindriftsplaner skal utarbeides i henhold til reindriftsloven §62,

og må være vedtatt senest ett år etter at tilskuddet er innvilget. Landbruksdirektoratet skal utarbeide eget søknadsskjema for tilskuddet. Tilskuddssatsen for utarbeidelse og revidering av distriktsplaner og reindriftsplaner er på inntil 40 000 kroner per reinbeitedistrikt og reinlag. For reinbeitedistrikt 16 er det fastsatt en tilskuddssats på inntil 60 000 kroner.

Ved innvilgelse utbetales Landbruksdirektoratet 50 prosent av tilskuddet. Resttilskuddet utbetales etter at rapportering er sendt, og godkjent, av Landbruksdirektoratet.

Landbruksdirektoratet informerer om endringene i forskriftene til reindriftsavtalen på www.landbruksdirektoratet.no fra 1. juli 2024.

Njuolggadusrievdadusat

Čállán: Geir Uglebakken, seniorráððeaddi

Jahkásáš boazodoallošiehtadallamat NBR ja Stáda Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta gaskal dagahit dárbbu rievadadit ja oðasmahttit šiehtadusnuolggadusaid. Šiehtadanbealit deaivvadedje miessemánu 27. beaivvi mearridan dihte šiehtadusnuolggadusaid lagi 2024/2025 ovddas. Dá leat dat deháleamos rievadusat mat doaibmagohtet dan lagi suoidnemánu 1. beaivvi rájes.

**Boazodoallošiehtadus 2024/2025
Iea dagahan ahte čuovvovaš
njuolggadusat rivdet:**

- Boazodoalu ovdánahtinfoandda njuolggadusat
- Njuolggadus njuvvovuvvon bohccuid reporterema ja vuorkáhivvodaga birra
- Njuolggadus bohccuid fievredeami birra njuovvama oktavuođas
- Njuolggadus doarjaga birra go leat golut biebmamii ja sirdimii dan dihte go váílu konvenšuvdna Norgga ja Ruota gaskkal boazoguohtumiid birra
- Njuolggadus doarjaga birra siidaosiide ja boazoservviide
- Njuolggadus doarjaga birra orohagaide ja boazoservviide
- Njuolggadus boazodoalu árapenšuvnna birra
- Njuolggadus doarjaga birra sadjasačaide áhpehisvuoda, riegádahtima, adopšuvnna ja jápmima oktavuođas

**Rievdadusat Boazodoalu
ovdánahtinfoandda
njuolggadusain**

- **Njuolggadusa kapihttal 1 ja 6**
Šiehtadanbealit leat várren doarjaruđa orohatplánaide, ja dan doarjagii mearriduvvo sierra njuolggadus. Njuolggadusa § 1-6

nubbi lađas nummár 5 ja kapihttal 6 doarjaga birra orohagaide main váilot orohatplánat ja mat áigot ráhkadir orohatplánaid sihkojuvvo. Ortnet juridikhalaš veahki orohagaide dahje siiddaide šaddá oðða nummár 5 § 1-6 nuppi lađasis.

Eará njuolggadusrievdamat

- **Njuolggadus njuvvovuvvon
bohccuid reporterema ja
vuorkáhivvodaga birra**

Njuvvovuvvon bohccuid reporterema doarjaga máksomearri lassána 4 ruvnnos juohke bohcco nammii 6 ruvdnui juohke bohcco nammii.

- **Njuolggadus doarjaga birra
bohccuid fievredeapmái
njuovvama oktavuođas**

Doarjaga eaktu fievredangaskka birra rievdaduvvo, unnimus fievredangaska unniduvvo 50 kilomehteris 25 kilomehteris.

- **Njuolggadus doarjaga birra
biebmama ja sirdima oktavuođas
dan dihte go váílu konvenšuvdna
Norgga ja Ruota gaskkal
boazoguohtumiid birra**

Máksomearri biebmandoarjagis lassána 450 ruvnnos juohke bohcco nammii 480 ruvdnui juohke bohcco nammii. Go bohccuid sirdá, de sáttá oažüt doarjaga gitta 0,26 ruvnnos juohke bohccos juohke kilomehteris, máksomearri lea lassánan 0,25 ruvnnuin juohke bohccos juohke kilomehteris.

- **Njuolggadus doarjaga birra
siidaosiide ja boazoservviide**

§ 4 bustávva b boazologu birra rievdaduvvo. Ulbmil rievdadusain lea ahte njuolggadusa spiekastat bustávva b mearrádusas galgá leat čielggas.

Buvttadanvuottu máksomearri lassána 39 proseanttas 41 prosentii meroštallanvuodus. Alimus doarjjamearri lassána 650 000 ruvnnos 700 000 ruvdnui juohke siidoasi nammii, ja 1 250 000 ruvnnos 1 500 000 ruvdnui juohke boazosearvvi nammii.

Miessenjuovvandoarja lassána 650 ruvnnos juohke miesis 700 ruvdnui juohke miesis, ja náittos-/ássanguobmelasáhusas loktejuvvo dienasrádji 250 000 ruvnnos 300 000 ruvdnui.

- **Njuolggadus doarjaga birra
orohagaide ja boazoservviide**

Orohatdoarjaga máksomearit rievdaduvvojít, vuodðosubmi lassána 207 000 ruvnnos 250 000 ruvdnui. Daidda orohagaide ja boazoservviide main lea sierra doarjamáksomearri lasihuvvo 43 000 ruvno, ja orohagaid molsažuddi doarjja lassána 29 000 ruvnnos 34 000 ruvdnui.

Trollheimena siidaosiid liigedoarja roassogearggusvuhti lassána 100 000 ruvnnos 200 000 ruvdnui juohke siidoasi nammii.

Eanandoallodirektoráhtta lea ásahan rámmašehtadusa Heli-Teamain, mii addá direktoráhttii vejolašvuða dingot helikopterbálvalusaid roassogearggusvuðalávdegotti geahcadallamiidda dahje fuodðariid fievredeapmái. Šiehtadanbealit sáttet mearridit geavahit gearggusvuðafoanda gokčat helikopterbálvalusaid goluid, daid eavttuid vuodul mat bohtet ovdan njuolggadusain maid Eanandoallodirektoráhtta lea ráhkadan. Lasihuvvo 1600 ruvdnosaš iežasoassi juohke fuodðarseahkas go geavaha helikoptera fievredit

fuodđariid guohunroasuid oktavuođas. Siehtadanbealit sáhttet rievdadit iežasoasi máksomeari guohunroasu viidodaga ja bisteavašvuođa vuodul

• Njuolggadus boazodoalu árrapenšuvnna birra

Sátnehpámi rievdaduvvo § 4:s sirdima ja heittiheami birra, mas boahdá ovdan ahte siidoasi ovddes jodiheaddjís sáhttet leat eanemusat 20 bohccó iežas mearkkas. Dán rievdadusa rádjái lea sátni leamaš «rein i bevokning». Rievdadus ii daga duohda rievdadusa, muhto galgá dagahit ahte mearrádusa sátnéhpámi vástida duohda dillái. Árrapenšuvnna máksomearri lassána 150 000 ruvnos 210 000 ruvdnui ovttageavaheaddjái ja 240 000 ruvnos 300 000 ruvdnui guovttigeavaheaddjái.

• Njuolggadus doarjaga birra sadjásáčcaide áhpehisvuoda, riegádahttima, adopšuvnna ja jápmima oktavuođas

Aigemuddu goas sáhttá oažüt doarjaga sadjásáčcaide áhpehisvuoda ja riegádahttima oktavuođas rievdaduvvo

riegádahttimis termiidnadáhtonii. Dat mearkkaša ahte sáhttá oažüt doarjaga sadjásážzii áhpehisvuoda ja riegádahttima ovddas 24 vahku áigemuttus ovdal termiidnadáhtonja gitta golbma jagi manjel termiidnadáhtonja.

• Njuolggadus doarjaga birra orohatplánaide

Siehtadanbealit leat boazodoallošiehtadusas 2024/2025 bidjan vuodđun ahte orohatplánat leat dehálaš reaiddut áimmahušsat orohaga beroštumiid areálaášsiin, ja diehtovođđun almmolaš eiseválldiide. Ovddeš doarjaaortnet orohatplánaide Boazodoalu ovdánahtinfoandda bokte guoskái dušše orohatplánaid ráhkadeapmái orohagaide main ii lean dohkehuvvon orohatplána. Siehtadanbealit leat ovta oaivilis ahte ortnet galgá viiddiduvvot, nu ahte maiddái sáhttá oažüt doarjaga orohatplánaid ja boazodoalloplánaid rievdadeapmái. Ođđa ortnegii várrejuvvo golmma jagi áigodat.

Mearriduvvo ođđa njuolggadus ortnegii – "njuolggadus doarjaga birra orohatplánaide". Boazoservviid suoidnemánu 1. beaivvi 2024 rájes.

orohatplánat gullet maiddái dán njuolggadussii.

Lea eaktun ahte orohatplánat ja boazodoalloplánat galget leat dohkehuvvon manjemasat jagi manjel go doarjaa lea juolluduvvon, boazodoallolága § 62 vuodul.

Eanandoallodirektoráhta ráhkada sierra skovi doarjagii. Doarjamáksomearri orohatplánaid ja boazodoalloplánaid ráhkadeapmái ja rievdadeapmái lea gitta 40 000 ruvnno juohke orohakki ja boazosearvái. Lea mearriduvvon ahte orohat 16 doarjamáksomearri lea gitta 60 000 ruvdnosaš. Eanandoallodirektoráhta máksá 50 proseantta doarjagis go dat juolluduvvo. Loahppadoarjaa máksoujuvvo go Eanandoallodirektoráhta lea ožzon ja dohkehan rapporterema.

Eanandoallodirektoráhta diedžha rievdadusaid birra njuolggadusain boazodoallošiehtadussii neahttasiiddus

www.landbruksdirektoratet.no suoidnemánu 1. beaivvi 2024 rájes.

Gova: LDIR

Foto: LDIR

Mal for bygging av gjerdar – konfliktforebyggende tiltak

Skrevet av: Geir Uglebakken, seniorrådgiver

I Reindriftsavtalen 2024/2025 fikk Landbruksdirektoratet i oppdrag av avtalepartene å utarbeide et utkast til mal for bygging av gjerdar i forbindelse med ordningen for konfliktforebyggende tiltak. Avtalepartene fikk fremlagt utkastet i forskriftsmøtet den 27. mai, og direktoratet skal arbeide videre med malen etter innspill fra forskriftsmøtet.

Tilskudd til konfliktforebyggende tiltak i forholdet mellom reindrift og annen part kan gis til ulike tiltak for å redusere konflikter mellom reindriften og det øvrige landbruket, samt konflikter knyttet til by og rein.

Det finnes i dag gjerdematerialer med veldig ulik pris og kvalitet i markedet, for å dekke ulike behov. Gjerdestolper finnes i mange ulike høyder og tykkeler og de kan være laget av naturlig tre med og uten impregnering, eller i ulike typer metaller. Gjerdennetting finnes også i ulike høyder, med ulik størrelse på maskene, ulik bruddstyrke, og med og uten korrosjonsbehandling.

Ved bygging av gjerdene er det gjerne ulik praksis og løsningsvalg mellom leverandører som også vil påvirke hvor lang levetiden blir på gjerdet. En felles mal gjør det mulig å beregne og sammenlikne kostnadene på ulike søknader, da materialprisen per meter gjerde da skal være relativt lik. Lokale forhold i terrenget, herunder grunnforhold, topografi og avstand til nærmeste bilvei, vil påvirke hvor krevende og kostbart selve arbeidet med å sette opp gjerdet blir. Prisen per meter for oppsett av gjerdet vil derfor variere noe avhengig av denne vanskelighetsgraden.

Mal for bygging av gjerdar ved konfliktforebyggende tiltak vil angi en minimums standard for kvaliteten på materialene som brukes i selve gjerdet, og setter krav til den faglige utførelsen på oppføring/bygging av gjerdeanlegget. Dette skal bidra til å sikre kvaliteten på gjerdene.

Áidehuksenmálle – riidoeastadeaddji doaibmabidju

Čállán: Geir Uglebakken, seniorrådđeaddi

**Siehtadanbealit Boazodoallošiehtadusas
2024/2025 adde Eanandoallodirektoráhttii
bargun ráhkadir álgoevttohusa áidehuksenmálli
riidoeastadeaddji doaibmabiju ortnega
oktavuodas. Siehtadanbealit ovdanbukte
álgoevttohusa njuolggadusčoahkkimis
mii lágiduvvui miessemánu 27. beaivvi, ja
direktoráhttta galgá bargat viidásit máliliin nu go
bodii ovdan njuolggadusčoahkkimis.**

Doarjja riidoeastadeaddji doaibmabijuide
boazodoalu ja eará guoskevaš beali gaskkas sáhttá
juolluduvvot iešguđetlágan doaimmaide eastadan
dihte riidduid boazodoalu ja eanandoalu gaskkas, ja
maiddái riidduide mat gusket bohccuide gávpogiin.

Dál gávdnojít oastit áideávdnasat iešguđetge
hattis ja kvalitehtas ja dat leat ráhkaduvvon gokčan
dihte iešguđetlágan dárbbuid. Áidestoalpput
gávdnojít iešguđetlágan allodagas ja assodagas ja
dat sáhttet leat ráhkaduvvon muorraávdnasis sihke
impregnemériin ja dan haga, dahje iešguđetlágan
metállain. Stránggat gávdnojít iešguđetge allodagas,
strángafierpmis leat iešguđetlágan sturrodagat, man
olu stránga gierdá lea maid iešguđetlágan ja fierpmiit
leat sihke korrošuvnna vuostá dikšojuvvon ja dan
haga.

Go cegge áiddiid, de sáhttet iešguđetlágan
gálvolágideaddjit evttohit vugiid ja čovdosiid mat
maiddái váikkuhit áiddi bisteavašvuhtii. Oktasaš
málle dakhá vejolažzan buohastahttit goluid
iešguđetlágan ohcamušain, go áiddi ávnashaddi
mehteris galgá leat sullii seamma. Eanádat, dása
gullevaš vuodđodilálašvuodat, topografija ja
man guhki lea lagamus biilaluddii, váikkuha
dasa man gáibideaddji ja divrras áiddi ceggen lea.
Áideceggema mehterhaddi rievddada dan mielde
man váttis áiddi lea cegget.

Riidoeastadeaddji doaibmabiju áidehuksenmálle
čájeha unnimusstandárda daidda ávdnasidda mat
geavahuvvojít áidái, ja bidjá fágalaš gáibádusaid
áideceggembargui/gárdeceggembargui. Dat galgá
leat mielde sihkarastime áiddiid kvalitehta.

Gova: LDIR

Økning i reinslakting i 2023/2024

Skrevet av: Linn Strifeldt Walseth og Sissel Olsen, rådgivere

**Etter flere år med periodevist lavt slakteuttak har
reineiere levert det høyeste antallet rein til slakt
siden 2019/2020.**

I driftsåret 2023/2024 ble det slaktet om lag 66 300 rein ved norske reinsdyrslakterier. Dette er over 7 000 flere rein enn det som ble slaktet i driftsåret før. Slaktingen utgjorde om lag 1 479 tonn reinkjøtt inkl. bein.

Det er spesielt i Finnmark at det har blitt slaktet mer i 2023/2024 enn året før. Dette gir utslag på gjennomsnittsvektene, fordi en stor andel av det som slaktes i Finnmark er kalv.

Stor andel kalveslakt

For alle reinbeiteområder til sammen utgjorde andelen kalveslakt 80 prosent av det totale slakteuttaket i 2023/2024. Gjennomsnittsvekten for kalv var 19,4 kg. Sammenlignet med 2022/2023 var det 77 prosent kalv og den gjennomsnittlig slaktevekt for kalv var 20,5 kg. Dette tilsvarer en nedgang i slaktevekter på litt over 5 prosent.

Antall slaktet kalv fordeler seg med 29 prosent simlekalv, og 71 prosent oksekalf hittil denne høsten. Antall slaktet simlekalv har økt med 24 prosent. En økning i andelen slaktet simlekalv gir en naturlig nedgang i gjennomsnittsvekt, da simlekalven ofte er lettere enn oksekalven. En høyere andel simlekalv til slakting kan bety sunn drift og høy produksjon i distrikturene dette gjelder.

Foto: Sissel Olsen

Fortsatt høye priser på reinkjøtt

Prisen på reinkjøtt til reineier fra slakteri fortsetter å være høy også i 2023/2024. Gjennomsnittsprisen for perioden er beregnet til 105,3 kroner. Dette utgjør en økning på 35 prosent de siste fem til seks årene.

Reinkjøttbedriftene melder om at prisen ut til forbruker ikke har økt like mye som pris til reineier, noe som gjør at marginene til reinkjøttbedriftene blir lavere.

Lagerbeholdning av reinkjøtt

Per 1. mai 2024 var det 559 tonn reinkjøtt på lager, dette utgjorde om lag 540 tonn kjøtt eksklusive bein. Sammenlignet med 1. juni 2023 var det om lag 361 tonn reinkjøtt på lager ved norske reinkjøttbedrifter. Dette er en økning på 55 prosent.

Andelen finnbiff og reinskav utgjør om lag 58 prosent av den totale lagerbeholdningen av reinkjøtt i 2024. En stor andel av bedriftene melder om dårligere salg av produktet i år, noe som er en del av årsaken til at det fremdeles ligger mye igjen på lager. Mye reinkjøtt på lager binder i tillegg opp mye av kapitalen til reinkjøttbedriftene, og det er derfor ønskelig å redusere lageret før inngangen av neste slaktesesong.

For å avhjelpe på lagersituasjonen vil Markedsutvalget for reinkjøtt gjennom Matprat, kjøre en ekstra kampanjperiode i uke 34 til 36. I denne kampanjen vil det være fokus på finnbiff og reinskav.

Foto: MatPrat

Beitekrise vinteren og våren 2024

Skrevet av: Majjen Eira,rådgiver

Denne vinteren har det vært beitekrise i store deler av reindriftsnæringen i Nordland, Troms og Finnmark. Som følge av dette har reineiere vært nødt til å tilleggsføre flokkene, i hovedsak med kraftfôr og rundballer gjennom vinteren og våren.

Beitekrisen skyldes klimatiske forhold med vekslende vær med plussgrader og sterkt vind, kombinert med streng kulde og snø. I mange områder dannet det seg flere harde snølag som reinen ikke klarte å komme igjennom som følge av mye snø og mye vind spesielt i januar.

Beitekrisen startet i midten av januar i Troms og utvidet seg til flere områder i løpet av februar og mars. I de fleste områdene varte krisen til starten av mai måned. Ifølge Landbruksdirektoratets oversikt var om lag 110.000 rein berørt av beitekrisen i år.

Tilskudd til fôring og flytting av rein

Reindriften har de siste årene opplevd vanskelige beiteforhold med låste beiter. På bakgrunn av tidligere erfaringer er det etablert et system for å håndtere beitekriser i reindriften. Formålet med systemet er å sikre dyrevelferd og framtidig produksjon.

Beredskapssystemet består av et beredskapsutvalg i hvert reinbeiteområde og reinlag der næring og forvaltning samarbeider om blant annet å fastslå om det er beitekrise eller ikke. I tillegg har hvert reinbeitedistrikt/reinlag egen beredskapsfond som kan brukes til å håndtere beitekriser. Når dette fondet er brukt opp, kan reindriften søke om ekstraordinært tilskudd til beredskap. I all hovedsak er midlene fra fondet og tilskudd brukt til å kjøpe inn fôr, og til frakt av fôr til flokken. I Finnmark har det i år også blitt søkt om tilskudd til flytting av rein med

trailer fra vinter- til sommerbeitene, da flere valgte å flytte flokkene sine med trailer.

Tabellen under gir en oversikt over disponible midler for å dekke ekstraordinære tilskudd til beredskap i 2024 og utbetalte midler per 7. juni 2024. Utover dette har de berørte reinbeitedistriktenes også brukt opp midler avsatt til beredskap over distriktsstilskuddet etter forrige beitekrise.

Arbeidsgruppe skal se på beitekriseordningen

Siden etableringen av beredskapsordningen i 2020 har det vært tre store beitekriser i reindriften. Store deler av reindriften i Nordland, Troms og Finnmark har opplevd utfordrende beiteforhold vintrene 2020, 2022 og denne vinteren 2024. Enkelte distrikter i Troms og Finnmark har også hatt beitekrise vinteren 2021 og 2023. Dette tyder på at beitekrisene kommer oftere og at klimaendringene påvirker reindriften.

Klimaendringene fører til mer ustabilt vær og raske svingninger mellom mildvær og kulde. Dette gjør det sannsynlig at reindriften oftere vil oppleve låste beiter. Systemet for beredskap i dag er ikke utarbeidet for en situasjon med beitekriser årlig. Det gjør det nødvendig å vurdere hvordan beredskapssystemet kan tilpasses en ny situasjon. Det er derfor etablert en arbeidsgruppe som skal gjennomgå beredskapsordningen med mulighet til å foreslå langsigtede klimatilpasningstiltak for perioder med låste beiter. Arbeidsgruppen skal bestå av representanter fra reindriften og statsforvalterne. Landbruks- og matdepartementet leder arbeidet. Landbruksdirektoratet er sekretariat.

Foto: Majjen Eira

Foto: Liv Berit Hætta

Foto: Liv Berit Hætta

Foto: Majjen Eira

Beredskap i reindriften

Reindriften har de siste årene (2017, 2020, 2022, 2024) opplevd vanskelige beiteforhold med låste beiter, enten grunnet islag eller store snømengder.

Etter krisevinteren 2017 ble det etablert et system for å håndtere beitekriser i reindriften. Systemet omfatter blant annet beredskapsutvalg for alle reinbeiteområdene og tilskuddsordninger til å gjennomføre tiltak for å sikre dyrevelferd og framtidig produksjon.

Les mer om dette beredskapsarbeidet på Landbruksdirektoratets nettsider -> Beredskap i reindriften.

Disponibile midler/forbruk hittil	Kroner
Overført mindreforbruk fra 2023	14 043 207
Reindriftsavtalen 2023/2024	10 000 000
Tilbakebetalte midler	554 250
Disponibile midler 2024	24 597 457
Utbetalte tilskudd til innkjøp og transport av fôr mv.	21 204 041
Utbetalte tilskudd til flytting av rein fra vinter- til sommerbeite*	1 011 035
Sum utbetalte midler hittil i 2024	22 215 076
Restsaldo	2 382 381

*Hvorav 73 848 kroner gjelder beitekrisen 2023

Guohturnoassu 2024 dálvvi ja giđa

Čállán: Majjen Eira, ráđđeaddi

Dan dálvvi lea leamaš guohturnoassu stuora oasis boazodoalloealáhusas Nordlánndas, Romssas ja Finnmarkkus. Dan dihte leat boazoeaggádat šaddan biebm̄at ealuid fuodđariigun ja suinniigun dálvvi ja giđa.

Sivvan guohturnrossui lea dálkkádat, erenoamážit dan ahte dálki molsašuddá lieggagrādai ja garra biekkin ja garra buollašiid ja borggaid gaskal. Mángga sajis dagahii dat ahte šattai garra jiekja man čađa boazu ii beassan ollu muohttaga ja ollu biekka dihte erenoamážit ođđajagimánuš.

Guohturnoassu álggii gaskamutto ođđajagimánuš Romssas ja leavai mánđga guvlii guovvamánuš ja njukčamánuš. Eanas guovlluin bistti guohturnoassu miessemánu álggu muddui. Eanandoallodirektoráhta loguid mielde guoskkahii guohturnoassu sullii 110.000 bohccu dan jagi.

Doarja biebm̄amii ja sirdimii

Boazodoallu lea manjemus jagiid vásihan vátis guohtundiliid lássejuvvon guohumiiguin. Ovddeš vásáhusaid dihte lea ásahuvvun vuogádat mii veahkeha boazodoalu guohturnoasuid gieđahallat. Ulbmil vuogádagain lea sihkkarastit ellidčálgu ja boahttevaš buvttadeami.

Gearggusvuodavuogádagas lea gearggusvuodálvdegoddi juohke boazodoalloguovllus ja boazoservviin mat ovttasbarget ealáhusain ja hálldahusain earret eará mearridit lea go guohturnoassu vai ii. Dasa lassin leat buot orohagain ja boazoservviin iežaset gearggusvuodáfoanddat mat sáhttet geavahuvvot guohturnoasuid oktavuođas. Go dat foanda lea nohkan, de sáhttá boazodoallu ohcat liigedoarjaga roassogearggusvuhtii. Vuosttažettiin leat foandda ruđat geavahuvvun oastit fuodđariid ja fievredit suinniid ja

fuodđariid ealo lusa. Finnmarkkus leat maid máŋgas válljen sirdit ealuid dálveorohagain geasseorohagaide boazobiillain ja dása leat maiddái muhtumat ohcan doarjaga.

Tabealla das vuollelis čájeha ruđat maid sáhttá disponeret gokčan dihte liigedoarjaga roassogearggusvuhtii 2024 ja máksojuvvon liigedoarjaja geassemánu 7. beavvii 2024 rádjái. Dasa lassin leat guoskevaš orohagat maiddái geavahan ruđa man leat várren roassogearggusvuhtii orohatdoarjagis mannan guohturnoasu manjel.

Bargojoavku galgá geahččat guohturnoassoortnega

Dan rájes go roassogearggusvuodáortnet álggahuvvui 2020:s, de leat leamaš golbma stuora guohturnoasu boazodoalus. Stuora oasit Nordlánndas, Romssas ja Finnmarkkus leat vásihan hástaleaddji guohtumiid dálvviid 2020, 2022 ja dán dálvvi 2024:s. Muhtun orohagain Romssas ja Finnmarkkus lea maiddái leamaš guohturnoassu dálvviid 2021 ja 2023. Dat čájeha ahte guohturnoasut šadet dávjibut ja ahte dálkkádatrievdamat váikkuhit boazodollui.

Dálkkádatrievdamat dagahit molsašuddi dálkki ja ahte sáhttá jođánit molsašuddat bivvalis dálkkis buollašii. Dat dakhá vejolažzan ahte boazodoallu dávjibut vásaha lássejuvvon guohtumiid. Gearggusvuodavuogádat ii leat odne ráhkaduvvon gieđahallat guohturnoasuid juohke jagi. Dat dakhá dárbašlažzan árvoštallat mo gearggusvuodavuogádat sáhttá heivehuvvot ođđa dillái. Danin lea ásahuvvun bargojoavku mii galgá geahččat mo gearggusvuodavuogádat lea odne ja bargojoavku galgá sáhttit evttohit guhkesáigásaš dálkkádatheivehandoibmabijuid dakkár áigodagaide go leat lássejuvvon guohtummat. Bargojoavkkus galget leat ovddasteaddjít sihke boazodoalus ja stáhtahálldašeaddjí bealis. Eanandoallo- ja biebm̄departemeanta jođihä barggu. Eanandoallodirektoráhta lea čállingoddi.

Govva: Majjen Eira

Govva: Liv Berit Hætta

Govva: Liv Berit Hætta

Govva: Majjen Eira

Gearggusvuohta boazodoalus

Boazodoallu lea manjemus jagiid (2017, 2020, 2022, 2024) vásihan vátis guohtundili lássejuvvon guohumiiguin, jogo jienja dahje ollu muohttaga dihte.

Goavvedálvvi 2017 manjel ásahuvvui vuogádat mii galgá gieđahallat boazodoalu guohturnoasuid. Vuogádagas leat earret eará gearggusvuodálvdegoddi buot boazodoalloguovlluin ja doarjjaortnegat maid bokte sáhttá čađahit doaibmabijuid mat sihkkarastet ellidčálgu ja boahttevaš buvttadeami.

Loga eanet gearggusvuodabarggus Eanandoallodirektoráhta neahttiidduin -> Beredskap i reindriften.

Ruhta mii lea báhcán/dássážii geavahuvvun	Ruvnnot
Unnitgolaheapmi sirdojuvvon 2023 rájes	14 043 207
Boazodoalloealáhusas 2023/2024	10 000 000
Ruovttoluotta máksojuvvon ruđat	554 250
Ruđat mat leat olámmuttus 2024:s	24 597 457
Máksojuvvon doarjja fuodđariid oastimii ja fievredeapmáje.	21 204 041
Máksojuvvon doarjja bohccuid sirdimii dálveorohagain geasseorohagaide*	1 011 035
Submi máksojuvvon doarjja dássážii 2024:s	22 215 076
Báhcán ruhta	2 382 381
*73 848 ruvnno lea 2023 guohturnoasu manjel báhcán	

Om rapporten – Klimatilpasning i reindriften

Skrevet av: Majjen Eira, rådgiver

I Reindriftsavtalen 2023/2024 ble avtalepartene enige om å etablere en arbeidsgruppe som skal vurdere aktuelle tiltak og virkemidler for klimatilpasning i reindriften, og identifisere behov for ny kunnskap. Arbeidsgruppen har bestått av representanter fra Norske Reindriftsamers Landsforbund, Statsforvalteren i Nordland, Statsforvalteren i Trøndelag og Landbruks- og matdepartementet. Landbruks- og matdepartementet har ledet arbeidet. NIBIO og Landbruksdirektoratet har vært sekretariat.

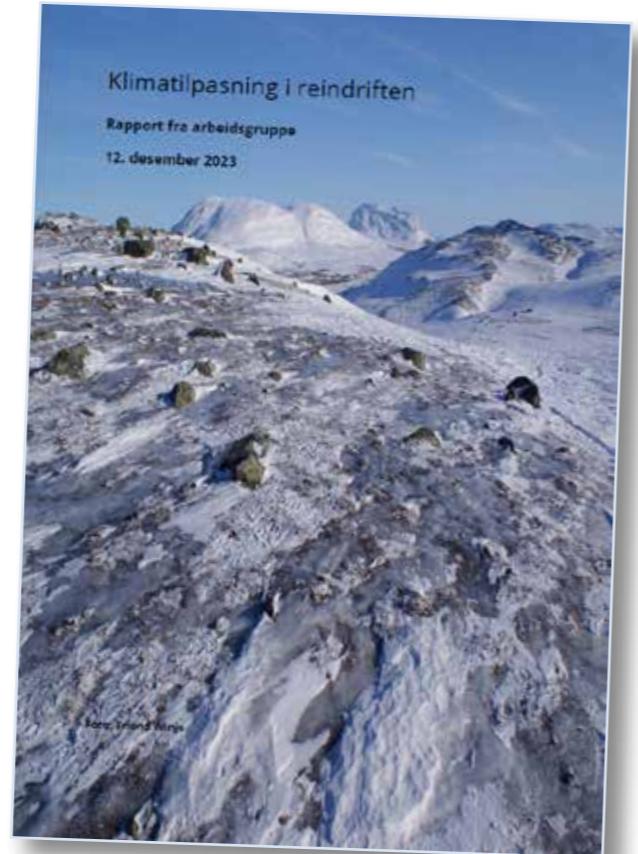
Arbeidsgruppen arrangerte et seminar i Tromsø 28. august 2023 for å få innspill til arbeidet. Norske Reindriftsamers Landsforbund ble bedt om å foreslå innledere fra hvert reinbeiteområde. Gjennom dette seminaret har arbeidsgruppen fått innspill fra reineiere om konsekvenser av klimaendringene og hvilke utfordringer det gir for reindriften.

Arbeidsgruppen arbeidet etter et mandat og rapporten ble levert til reindriftsavtalepartene 12. desember 2023.

Oversikt over rapporten

Rapporten gir en kort beskrivelse av reindriften i Norge i kapittel 3, og kapittel 4 omtaler erfaringer med klimatilpasning i reindriften i Sverige og Finland. Kapittel 5 gir en gjennomgang av konsekvenser klimaendringene har på naturen i dag og hvordan utviklingen kan bli framover. Kapittelet er utarbeidet på bakgrunn av erfaringene til reindriften og vitenskapelig kunnskap om klimaendringene.

I kapittel 6 gjennomgår arbeidsgruppen hvilke utfordringer konsekvensene av klimaendringene gir for reindriften. I kapittel 7 har arbeidsgruppen, på bakgrunn av utfordringene i kapittel 6, identifisert hovedutfordringer for reindriften, og foreslår tiltak som kan legge til rette for at næring og forvaltning kan håndtere disse hovedutfordringene.

I kapittel 8 redegjøres det for hvilke rådgivning- og veiledningstjenester som eksisterer for reindriften i dag. Kapittel 9 omhandler kunnskapsbehov. Arbeidsgruppen gir en vurdering av hvordan reindriftens erfaringsbaserte kunnskap kan tas i bruk i arbeidet med klimatilpasning, og en oversikt over kunnskapsbehov.

I kapittel 10 foreslår arbeidsgruppen at det ikke utarbeides en kvalitetsnorm på samme måte som for villrein, men at det i stedet utarbeides en status for bærekraftig reindrift, som et verktøy for å vurdere tiltak og virkemidler. Indikatorer som synliggjør tilgjengelige arealer for reinbeite, må være en sentral del av dette.

Kapittel 11 gir en oversikt over alle arbeidsgruppens anbefalinger, fordelt på tiltak som kan gjennomføres av næringen, tiltak som krever økonomiske virkemidler og tiltak som må gjennomføres av forvaltningen.

Eksempler på utfordringer for reindriften som følge av klimaendringer

Arbeidsgruppen gjør rede for hvilke konsekvenser klimaendringene har i dag, basert på vitenskapelige data og reindriftens erfaringer. Vurderinger av fremtidige klimaendringer er tatt med i rapporten, basert på arbeidet til Norsk klimaservicesenter.

Noen av de mest sentrale utfordringene er:

- Utilgjengelige og låste beiter / Utfordrende beiteforhold
- Senere islegging gjør tidspunkt for flytting mer uforutsigbart
- Mer nedbør gjør arbeidsprosessene mer krevende
- Færre dager med frost kan gjøre at gjerdeanlegg ikke kan brukes som før
- Endringer i tidspunkt for vår og snøsmelting
- Uforutsigbarhet
- Varmere somre med tørke
- Endringer i vegetasjon

Sju hovedutfordringer i rapporten

Som følge av klimaendringene har arbeidsgruppen identifisert sju hovedutfordringer klimaendringene vil medføre for reindriften:

1. Redusert fleksibilitet som følge av annen arealbruk
2. Endringer i beite- og flyttemønster
3. Utilgjengelige beiter
4. Behov for endringer i gjerder og anlegg
5. Større fare for ulykker og økt arbeidsbelastning
6. Dokumentasjon av forekomst av rovvilt og tap av rein til rovvilt
7. Økt uforutsigbarhet

Forslag til tiltak

Arbeidsgruppen har i rapporten kommet med forslag til tiltak som kan bidra til å håndtere disse sju hovedutfordringene. I tillegg har arbeidsgruppen foreslått endringer i virkemidler, nye virkemidler og utredninger som kan bidra til å håndtere eller belyse disse hovedutfordringene.

Du kan lese hele rapporten på regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/klimatilpasning-i-reindriften/id3025891/>

Rapporten ble behandlet i reindriftsavtaleforhandlingene 2024/2025. Avtalepartene ble enige om en betydelig styrking av de frie midlene over Reindriftens utviklingsfond, dette for å legge til rette for at reindriften kan møte enkelte av utfordringene med klimaendringer. Midlene prioriteres til infrastrukturtiltak. Det etableres en permanent helsestjeneste for rein, blant annet for å håndtere risikoen for endringer i omfanget av sykdommer som følge av klimaendringene.

Mange av tiltakene i rapporten ligger utenfor reindriftsavtalen. Avtalepartene ble derfor enige om å diskutere videre oppfølging i et eget møte.

Du kan også lese reindriftsavtalen for 2024/2025 på regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/enighet-om-reindriftsavtale-20242025/id3024944/>

Foto: LDIR

Du er smittevernsjef i egen flokk

Skrevet av: Mattilsynet

I reindrifta kan smitte spres raskt fordi reinen drives mellom sommer- og vinterbeiter, og ulike flokker er sammen til ulike tider på året. Du har selv ansvar for godt smittevern i flokken din. Du må ha rutiner som sikrer godt smittevern til enhver tid og situasjon. Alle som arbeider i flokken din og alle besøkende må følge rutinene.

Den viktigste jobben du kan gjøre for å hindre smitte i flokken din er å tenke forebygging i alt du gjør. Unngå å få dyr til flokken din som har oppholdt seg andre steder enn der du har rein. De kan ha med seg smitte som kan overføres til dine dyr.

Du må vite hvor føret kommer fra. Smitte kan følge med før som tas fra områder med smitte i naturen. Gir du reinlav, høy og rundballer til dyrene dine, må du sjekke at det kommer fra områder uten smitte. En god huskeregel er at du ikke må gi dyrene mat, fôrrester eller dyrefôr som er kjøpt i andre land. Kommersielt produsert får er kontrollert og trygt å gi til dyrene.

Mattilsynets beredskapsplan for håndtering av skrantesjuke i reindrifta er klar

Beredskapsplanen beskriver hvordan Mattilsynet kommer til å forvalte en mistanke om, og påvisning av skrantesjuke. Beredskapsplanen beskriver i tillegg hvilke forebyggende tiltak som kan bidra til å redusere risikoen for smitte.

For at beredskapsplanen skulle bli best mulig, ble representanter fra reindriftsnæringa, næringsorganisasjonene og andre myndigheter involvert. I dette samarbeidet fikk vi innsikt og perspektiver som har vært viktige for resultatet.

Vi er opptatt av at tiltakene som blir innført ved en mistanke, eller påvisning, hindrer videre smitte og er praktisk gjennomførbare. Ved en mistanke om skrantesjuke er det viktigste tiltaket å fryse situasjonen for å begrense eventuell spredning av sykdom, kartlegge eventuelle smittekontakter og vurdere om det skal tas ut ekstra prøver.

Det er viktig at næringsorganisasjonene og distriktene har sine egne

beredskapsplaner for håndtering av sykdom. Det håper vi vil være enklere å lage nå som dere vet hva dere kan forvente av Mattilsynet.

Beredskapsplanen er tilgjengelig for alle på våre nettsider, her <https://www.mattilsynet.no/dyr/dyresykdommer/skrantesjuke-cwd>

Meld fra ved mistanke om dyresykdom

Alle har ansvar for å melde fra til Mattilsynet ved mistanke om sykdom, og for å hindre eventuell videre spredning av smitte. Dette gjelder uansett hvilken type sykdom det er mistanke om.

Det er forbudt å flytte dyr inn i og ut av dyreholdet ditt dersom du har mistanke om eller påvist smittsom sykdom i flokken.

Alle som har ansvar for rein skal melde fra hvis de ser dyr som har symptomer som kan minne om skrantesjuke. Det er også viktig å melde fra om rein over 1 år som har dødd eller blitt avlivet. Ved mistanke om smittsom dyresykdom må du varsle Mattilsynet umiddelbart på telefon 22 40 00 00.

Datne åejvie suetievaarjelimmien åvteste jijtse krievvesne

Båatsosne suetie maahta varke saaseridh dan åvteste krievvine jāhta giesie- jih daelviegåatomi gaskem, jih joekehts krievvieh leah ektesne joekehts tiji jaepien. Dov lea jijtje diede hijven suetievaarjelimmien åvteste dov krievvesne. Tjoerh barkoevuekieh utnedh mah huksieh suetievaarjelimmie iktegish jih fierhtene tsiehkesne lea hijven. Gaajhkes gieh dov krievvesne berkies jih gaajhkh guessieh tjuerieh barkoevuekide fulkedh.

Vihkielommes barkoe datne maahtah darjodh olles suetie dov krievvien sijse bætieh lea mājhtelidh guktie datne maahtah suetiem höptedh abpe dov barkosne.

Uvtieh kreekh dov kreavvan bætieh mah leah jeatjah lehkesne orreme goh desnie gusnie dov bovtsh leah. Dah maehtieh suetiem meatan utnedh mij dov kreekide laaneste.

Tjoerh daejredh gubpede bärremasse båata. Suetie maahta bärremassesne årrodh mij dajviste vaaltasåvva gusnie suetie eatnamisnie. Jis burhviem, suejniem jallh kraesiem plaasten sisnie dov bovtside vadta, tjoerh giehtedh dih dajviste båata gusnie ij leah suetie. Hijven mujtemenjoelkedasse lea datne ih tjoerh bovtside meinie akt biepmehtidh maam leah jeatjah laantine åasteme.

Doekemesbärremasse lea giehtedamme jih dan åvteste jarsoe bovtside vedtedh.

Beapmoevaaksjomen riejriesvoetesoejkesje gietedimmien bijre skranteskiemtjelasseste båatsosne lea riejries

Riejriesvoetesoejkesje buerkeste guktie Beapmoevaaksjome sæjhta sovmem jih gaavnoem skranteskiemtjelasseste reeredh. Riejriesvoetesoejkesje aaj buerkeste mah höptije rāajvarimmieh mah maehtieh viehkiehtidh suetievaahram giehpiedidh.

Ihke riejriesvoetesoejkesje edtji bööremeslaakan sjætdedh, tjirkjh båatsoste, jielemesiebrieh jih jeatjah åejvieladtjh meatan sjætdin laavenjostosne. Daennie laavenjostosne mijjeh goerkesem jih perspektivh åadtjoejimh mah leah vihkele orreme illedahkese.

Mijjeh tuhtjebe vihkele rāajvarimmieh, mejgjumie nearhka gosse suetiem sovmehte jallh suetiem gaavneme, heerrede olles suetie vielie saaserh jih lea dæjpele tjrrehtidh. Jis skranteskiemtjelasssem sovmehte dellie vihkielommes rāajvarimmie lea tsiehkiem gelmiehtidh juktie gaertjedidh skiemtjelasse saasere, suetiektiedimmieh goerehtalledh jih vuarjasjih mejtie edtja lissie pryovenassh vaeltedh. Vihkele jielemeorganisasjovnh jih sijth jijtsh riejriesvoetesoejkesjh

utnieh guktie edtjeh skiemtjelassh gietedidh. Gegkiestibie edtja aelhkebe sjætdedh dijse dejtie daelie darjodh gosse daejrede maam maehtede Beapmoevaaksjoemistie veanhtadidh.

Gaajhkes maehtieh riejriesvoetesoejkesjem gaavnedh mijien nedtesæjrojne daesnie <https://www.mattilsynet.no/dyr/dyresykdommer/skrantesjuke-cwd>

Bieljelh jis kreekeskiemtjelassh sovmehte

Gaajhkes dædtem utnieh Beapmoevaaksjoemasse bieljelidh jis sovme skiemtjelassi bijre, jih heerredidh suetie vijriesåbpoe saasere. Daate faamosne saaht magkeres skiemtjelassen bijre sovme lea.

Luhpehts bovtsh dov krievvien sijse jallh sistie sertedh jis dov lea sovme, jallh leah laanestihks skiemtjelasssem krievvesne vueptiestamme.

Gaajhkes mah dædtem utnieh bovtsi åvteste edtjeh bieljelidh jis vuejnieh bovtsi leah væhtah mah maehtieh skranteskiemtjelassen bijre mājhtajehtedh. Aaj vihkele bieljelidh jis bovtsh bijjelen akten jaepien båeries leah jaameme jallh juktiestamme sjæteme. Jis laanestihks kreekeskiemtjelasssem sovmeht, tjoerh Beapmoevaaksjoemasse bieljelidh dallatjinie tellefovnesne 22 40 00 00.

Ny mal og tilskuddsordning for distriktsplaner

Skrevet av: Hege Fjellstad, rådgiver

En distriktsplan utarbeides av reinbeitedistrikts styre og er et verktøy som skal hjelpe reindriften med å ivareta sine arealer. Planen skal inneholde informasjon som er nødvendig for offentlig planlegging - som flyttemønstre, årstidsbeiter, transportmidler, gjerder og anlegg.

Distriktene får snart tilgang til en ny og forenklet mal som kan brukes når de utarbeider eller reviderer distriktsplaner. Malen blir å finne på Landbruksdirektorates nettsider www.landbruksdirektoratet.no.

I malen finnes eksempler på hvordan distriktene kan informere om reindriftens arealbehov og rettigheter. I tillegg til de lovpålagte kravene til en distriktsplan gir malen eksempler på hvordan distriktet kan informere om blant annet arealinngrep i distriket, påvirkning av klimaendringer og rovviltnedlastning. I motsetning til bruksregler, som omhandler distrikts interne anlegg, er distriktsplaner offentlige dokumenter.

Foto: Johan Ingvald Hætta

Ny tilskuddsordning for revidering av distriktsplaner

Fra 1. juli i år kan reinbeitedistrikter og reinlag søke om tilskudd også til revidering av eksisterende distriktsplan eller reindriftsplan. Mer informasjon om ordningen finnes på Landbruksdirektoratets nettsider fra 1. juli.

Distriktsplaner i arealbrukskartet

Avtalepartene i reindriftsavtalen 2023/2024 har bestemt at distriktsplaner skal legges som lenke fra kartjenesten Kilden reindrift. *Lenke: <https://kilden.nibio.no/>*. Mer tilgjengelige distriktsplaner vil bidra til at kommuner, utbyggere og andre får en mer helhetlig forståelse av arealbrukskartet og reindriftens arealbruk. Distriktsplaner og kart er et tillegg til lovpålagt medvirkning og konsultasjon med reindriften, og erstatter ikke involvering fra reindriften i den enkelte sak.

Forslag til revidert metodikk for konsekvensutredninger om tema reindrift

Når arealplaner eller større byggeprosjekter skal gjennomføres må forskrift om konsekvensutredninger vurderes. Forskriften skal sikre at hensynet til miljø og samfunn tas i betraktning når planer og tiltak vurderes. Forslagstiller må i den enkelte sak vurdere om planen eller tiltaket omfatter kravet om utarbeidelse av en konsekvensutredning.

NIBIO har fått i oppdrag å gjennomgå metodikken for konsekvensutredninger om tema reindrift og eventuelt foreslå revidert metodikk. Oppdraget består av to deler. I del 1 av oppdraget skal det kartlegges svakheter i gjennomførte konsekvensutredninger og i systemet for gjennomføring av slike utredninger, og hvordan tradisjonell kunnskap kan tas i bruk i konsekvensutredningene. I del 2 skal NIBIO utarbeide et forslag til en metodikk for vurdering av reindrift i konsekvensutredninger.

Det er etablert en arbeidsgruppe bestående av representanter fra NRL, Sweco, Norconsult, NIBIO og Landbruksdirektoratet. Arbeidsgruppen er i gang og har faste møter fremover. En bredt sammensatt referansegruppe med reindriftsfaglig erfaring vil oppnevnes og involveres. Fra Landbruksdirektoratet er det seniorrådgiver Håvard Alexander Hagen som deltar. I en kommentar sier Håvard følgende om arbeidet:
Kvaliteten i gjennomførte konsekvensutredninger er av avgjørende betydning for hvordan reindrifta synliggjøres og hvordan arealene verdsettes. Vi får tilbakemeldinger fra næringen om at dagens metodikk og system ikke fungerer godt nok. Arbeidet som nå gjøres om konsekvensutredninger er derfor av stor viktighet. Ifølge Håvard er en revidert metodikk for reindrift utfordrende å lage da reindrift er komplisert. Arealbruken er ikke enkelt å beskrive på en god måte og verdisette. Samtidig trenger næringen fleksibilitet for å takle blant annet endret klima og rovdyrtrykk. Håvard er imidlertid positiv og tror at rapportene som leveres vil kunne gi grunnlag for en forbedret metodikk, noe som vil være veldig viktig i tiden fremover.

Prosjektet er planlagt å være ferdig i løpet av høsten 2024.

boazodoaloooddasat : reindriftsnytt 1:2024

Sykdommen reinkopper gir sår og skorper rundt øyne og kjønnsorgan hos rein

Skrevet av: Ingebjørg H. Nymo, Rebecca K. Davidson, Torill Mørk, Line Olsen (Veterinærinstituttet/Reinhelsetjenesten) og Bjørn Spilsberg, Cathrine Arnason Bøe, Faisal Suhel, Øivind Øines (Veterinærinstituttet). Morten Tryland (Høgskolen i Innlandet). Javier Sanchez Romano, Hans Lian, Renate Thorvaldsen, Hans Arne Solvang, Lars Folkow (UiT - Norges Arktiske Universitet). Ulrika Rockström (Gård & Djurhälsan, Sverige).

Siden 2017 er det blitt observert rein med sår og skorper rundt øyne og/eller kjønnsorgan i Norge og Sverige. Årsaken til sykdommen var ikke kjent før sent i 2023 da det ble påvist «reinkoppevirus» i prøvemateriale fra utbruddene. Dette er første gang viruset er påvist i Europa.

Ukjent hvorfor sykdommen har dukket opp nå

Vi vet ikke hvorfor denne sykdommen, som har fått navnet reinkopper, har dukket opp siden 2017. Liknende virus og sykdom har tidligere kun blitt påvist hos rein i Toronto Zoo i Canada, samt hos enkelte andre hjortedyrarter i USA. Genetisk analyse av «reinkoppeviruset» viser at det ligner viruset som er påvist i Nord-Amerika, men det er uvisst om de er identiske. Det er også uvisst om viruset har blitt innført til Skandinavia i nyere tid, eller om det har vært til stede i vår natur også tidligere, men da uten å gi sykdom.

Påvist hos rein i Norge og Sverige

Vi har fortsatt en begrenset oversikt over virusutbredelsen og omfanget av sykdommen. Høsten 2022 var det et utbrudd av reinkopper i en mindre flokk i Troms. Denne flokken hadde svært lite kontakt

med andre dyr. Viruset er også blitt påvist hos en flokk i Trøndelag, og bildemateriale fra andre norske flokker tyder på at sykdommen forekommer flere steder. I Sverige er viruset påvist hos flokker i Jämtlands, Västerbottens og Norrbottens län. Siden 2017 har det i enkelte svenske flokker blitt observert et økende antall rein med tegn på reinkopper.

Sår rundt øyne og/eller kjønnsorgan

Det ser ut til at det er flest unge rein/årskalver som utvikler sykdomstegn. Typisk sees sår rundt øynene som begynner smått, men øker i størrelse i løpet av noen dager (Bilde 1). Etter dager til uker kan det dannes skorper på sårene. Disse heles i løpet av uker, og kan etterlate hårløse ringer rundt øynene. Det kan også oppstå sår og skorper i neseborene, på neseryggen, på mulen og i ørene, i tillegg til på forhuden på penis og i huden rundt kjønnsåpning og endetarmsåpning (Bilde 2). Det hender at det er kun sår rundt kjønnsorganene og i disse tilfellene kan det være vanskelig å oppdage sykdommen. Reinsdyrene kan bli slappe, spise mindre og gå ned i vekt, men vi tror de fleste kan bli friske av seg selv.

Sår og skorper rundt øyne. Foto: Ingebjørg H. Nymo.

Sår og skorper rundt kjønnsåpning og endetarmsåpning. Foto: Torill Mørk.

Mye «reinkoppevirus» i skorper

Skorper fra rein infisert med «reinkoppevirus» inneholder store mengder virus og disse kan sannsynligvis gi smitte til andre rein som kommer i kontakt med skorpene. Mange koppevirus er smittsomme ved direkte eller indirekte kontakt mellom dyr, via små sår i huden, og noen også ved dråpesmitte via luftveier. Koppevirus tåler generelt frysing godt (-20 °C og lavere), og de tåler også uttørking, for eksempel i skorpemateriale. Dette innebærer at «reinkoppeviruset» muligens kan overleve lenge i miljøet og smitte nye rein. Enkelte andre og beslektede koppevirus har smågnagere som reservoar og insekter er rapportert å kunne overføre virus mellom dyr. Hvorvidt dette er tilfelle for «reinkoppeviruset» er ukjent.

Hva kan du gjøre ved sykdomsutbrudd?

Ved utbrudd bør syke dyr isoleres, og man bør unngå kontakt med andre flokker. Hvis flokken står i gjerde kan en vurdere å slippe ut friske rein og eventuelt føre dem på fribeite, mens en holder igjen syke dyr. Har man ulike gjerder for syke og friske dyr, skal man alltid håndtere de friske først. En bør unngå å bruke samme utstyr/klær ved håndtering av syke og friske dyr.

Syke rein kan trenge ekstra føring og stell. Vi tror de aller fleste syke dyr kan bli friske uten behandling, men hvis det er nødvendig, for eksempel ved unormal dødelighet eller tegn på alvorlig sykdom, bør behandling vurderes i samråd med veterinær.

Koppevirus ødelegges av varmebehandling. For eksempel drepes liknende virus av 10 minutter ved 60 °C. Koppevirus dreper også av vanlige desinfeksjonsmidler. Dette innebærer at en kan relativt enkelt fjerne viruset fra klær og utstyr.

Reinkopper er ikke en listeført sykdom

Infeksjon med «reinkoppevirus» er ikke en listeført sykdom i Norge. Påvisning av viruset utløser dermed ingen særlige restriksjoner eller tiltak fra Mattilsynet. Dyr som slaktes skal være allment friske. Dette medfører at rein som er allment påvirkede av sykdom, enten forårsaket av «reinkoppeviruset» eller av andre sykdomsårsaker, ikke skal slaktes. Rein med milde hudforandringer, og som ellers er friske, kan slaktes som normalt.

Ta kontakt hvis du ønsker å sende inn prøver fra syke rein

Veterinærinstituttet har utviklet en metode for å påvise «reinkoppeviruset». Prøvetaking gjøres ved at en gnir en virussvaber mot områdene med sår. Hvis dyret er dødt, er det også mulig å skjære av områder med sår og skorper. Bruk gjerne hanske når du tar prøven. Materialet oppbevares og sendes kjølt eller fryst. Ta kontakt med Reinhelsetjenesten i forkant for å avtale innsending (e-post: post@reinhelsetjenesten, telefon: 48 50 70 06). Analyse av prøvemateriale hos oss er gratis og taushetsplikten gjelder.

Reinhelsetjenesten er blitt permanent

Skrevet av: Torill Mørk, Line Olsen, Ingebjørg Nymo, Rebecca Davidson

Reinhelsetjenesten ble opprettet i 2021 som et 3-årig pilotprosjekt. Etter en evaluering i 2023 ble det bestemt at tjenesten skal videreføres og blir permanent. Det er fortsatt Veterinærinstituttet som er vertsorganisasjon og vi er plassert i Tromsø.

Som permanent tjeneste vil det bli etablert en brukergruppe som inkluderer representanter fra næringen istedenfor en referansegruppe. Mandatet vil antagelig også justeres noe.

Hovedoppgaven blir fortsatt arbeid med helse- og velferd hos rein både for reindriftsnæringen og veterinærer.

Veterinærinstituttet
www.reinhelsetjenesten.no
post@reinhelsetjenesten.no
Tlf: 48 50 70 06
Facebook-åpen gruppe
Reinhelsetjenesten

Om Reinhelsetjenesten
Helse og velferd
Ringlinje
Kurs
Nyttig informasjon

Reintallsprosessen og forventninger til revisjon av reindriftsloven

Skrevet av:
Odd Kristian Kaushik, rådgiver

I lys av at Reindriftsstyret har fortsatt oppfølgingen av reintall i Finnmark, samt at en revisjon av reindriftsloven er nært forestående, har Reindriftsnytt bedt styrets leder om noen betraktninger rundt disse prosessene.

Om Reindriftsstyret

Reindriftsstyret er et offentlig forvaltningsstyre som skal behandle saker som følger av reindriftsloven og av instruksen for Reindriftsstyrets arbeid som er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet.

Landbruksdirektoratet er sekretariat for Reindriftsstyret, og styremedlemmene velges for en periode på fire år. Fire medlemmer oppnevnes av Landbruks- og matdepartementet, og tre av Sametinget. I samsvar med reindriftsloven § 71, skal det ved oppnevning av Reindriftsstyret legges vekt på en rimelig geografisk fordeling, allsidige faglige forutsetninger og samfunnserfaring, og mest mulig lik representasjon av begge kjønn.

Nåværende Reindriftsstyre er oppnevnt for perioden 2. februar 2023 til 31. desember 2026, og ledes av Inge Ryan med Ellinor Marita Inderdal Jåma som nestleder. Inge Ryan var også styrets leder i forrige oppnevnelsesperiode, samt leder i perioden 2010 - 2013, hvor

Reindriftsstyret. Foto: Odd Kristian Kaushik

styret blant annet hadde flere utfordrende saker knyttet til reintallsreduksjon.

Mål for reindriftspolitikken

Det er et overordnet mål for reindriftspolitikken å oppnå en tredelt målsetting om en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift. Virkemidler for å oppnå dette finnes blant annet i reindriftsloven. Oppfølging av reintall etter reindriftslovens bestemmelser er en prioritert oppgave for Reindriftsstyret.

Erfaringer med reintallsprosessen

Gjennom den gjeldende reindriftsloven av 2007, er det lagt til rette for et styrket internt selvstyre i reindriften. Det innebærer blant annet at næringen, gjennom utarbeidelse av bruksregler, skal fastsette et reintall som er i tråd med distriktets beitegrunnlag.

Prosessen med reintallstilpasning har tidligere foregått i to etapper. Det ble først fastsatt reintall på siida/distriktsnivå og deretter ble det, i de tilfellene der siidaens faktiske reintall lå over øvre fastsatte reintall, satt i gang en reduksjonsprosess i henhold til reindriftslovens bestemmelser. Fristene for gjennomføringen av reduksjonen varierte fra 31. mars 2013 (1 års frist) til 31. mars 2015 (3 års frist), avhengig av hvor mange dyr distriktene skulle redusere. Innrapporterte reintall per 1. april 2015, viste at siidaandelene i all hovedsak fulgte opp reduksjonsvedtakene.¹

Flere reinbeitedistrikter i Finnmark er imidlertid fortsatt over sitt fastsatte øvre reintall, og Reindriftsstyret har fortsatt oppfølgingen av de distriktene som er over sitt fastsatte reintall.

¹ Se bl.a. Stortingsmelding 32 (2016-2017) s. 40

I de tidligere prosessene med forholdsressursmessig reduksjon har det blant annet vært utfordringer knyttet til posisjonering og at reintallsreduksjoner kan gi uheldige utslag for enkelte siidaandeler med tanke på mulighetene for videre drift. Reindriftsstyret erfarer at mange av problemstillingene fortsatt gjør seg gjeldende, samtidig som reduksjonsbestemmelsene i gjeldende reindriftslov gir begrenset handlingsrom for særskilte vurderinger i slike saker.

På denne bakgrunnen opplever Reindriftsstyret saker om forholdsressursmessig reduksjon som krevende. Bestemmelsen kommer til bruk i tilfeller der reindriften ikke er kommet til intern enighet, og Reindriftsstyret har behandlet et stort antall slike saker. Inge Ryan viser til at regelverket i dag ofte ikke oppfattes som rettferdig eller legitimt i næringen på grunn av tilfeller med posisjonering. Dette kan bidra til slitasje blant reineierne og konflikt i reindriften. Reindriftsstyret påpekte allerede i 2011 som en svakhet at enkelte siidaandeler kan komme ned på et svært lavt antall dyr som følge av en forholdsressursmessig reduksjon.

Forventninger til lovrevisjonen

Det er i Hurdalsplattformens punkt om reindrift lagt til grunn at det skal gjennomføres en helhetlig revisjon av reindriftsloven. Dette er nå igangsatt, og Reindriftsstyret har bidratt med innspill til arbeidet. For å bidra til å sikre ressursgrunnlaget og bærekraftsmålene, ser Reindriftsstyret blant annet behov for en endring av loven som fanger opp de nevnte

utfordringene knyttet til reintallsprosessene.

For Reindriftsstyret er det også sentralt å få gjennom grunntanken om indre selvstyre slik at næringen i praksis i større grad kan styre dette selv, og at forholdsressursmessig reduksjon blir unntaket. Da må regelverket tilrettelegges, og reineierne må gis et incitament for å ordne dette selv.

Etter Reindriftsstyrets syn er det også behov for andre endringer i gjeldende reindriftslov ved at flere bestemmelser er modne for justeringer.

Blant annet har Reindriftsstyret bedt om at Høyesteretts avgjørelse i «Femund-dommen» følges opp i lovarbeidet, ved at styret ser behov for en revisjon av reindriftslovens regler om ansvar og erstatning. Rettens gjennomgang i saken viser at det i ansvarsreglene for skade voldt av rein, sammenliknet med tilsvarende regler for skade voldt av andre beitedyr, er ulikheter i ansvarssubjekt, ansvarsform og muligheten for å fri seg fra ansvaret. Det stilles derfor spørsmål ved om reindriftsloven er i samsvar med både Grunnlovens bestemmelser om det samiske folk, og bestemmelser i internasjonale konvensjoner som konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP) og ILO nr. 169.

Styrets leder mener det viktig for reindriften som næring og kulturbærer at det lyttes til de innspillene som er kommet inn, og håper at dette blir tatt i betraktning i lovarbeidet.

Inge Ryan. Foto: Robert Rønning

Inge Ryan har tidligere understreket at det er svært viktig å skape en god tillit mellom reindriftsnæringen og staten. Utfordringene og oppgavene som skal løses krever en god dialog med reindriftsnæringen, slik at forvaltningen har en god forståelse av næringen og blir møtt med tillit. Ryan har tro på at dialog skaper tillit, og at det er nødvendig med ærlighet rundt vanskelige saker for å komme frem til en løsning.

– Det er derfor viktig å hele tiden løfte frem respekten for den samiske reindriftsnæringen og den samiske måten å tenke og jobbe på. Samtidig har vi en lovgivning fra Stortinget som må respekteres, og en utfordring er å få til den gode miksen mellom loven og respekten for den samiske tenkemåten. Det er vanskelig å finne løsninger hvor alle blir fornøyde, men det handler om å komme frem til akseptable løsninger som har legitimitet i næringen.

Reindriftsstyret er positiv til arbeidet som er igangsatt, og ser frem mot den videre prosessen med revisjon av loven og behandling av eventuelle forslag til lovendring.

Bovtsetaalesprosesse jih vuartoeh revisjovnese båatsoelaakeste

Tjaelije: Odd Kristian Kaushik

Dan gaavhtan Båatsoeståvroe lea jáarhkeme bovtsetaaalem Finnmarhkesne giehtjedidh, jih revisjovne båatsoelaakeste varke sjugniehtåvva, Båatsoesaerne lea ståvroen åvtehkem birreme säämies åssjaldahkigujmie dæj prosessi bijre båetedh.

Båatsoeståvroen bijre
Båatsoeståvroe lea byögkeles reeremeståvroe mij edtja aamhtesh båatsoelaaken mietie gieetedidh, jih tjelkestimmien mietie Båatsoeståvroen barkose maam Laanteburrie- jih beapmoedepartemeente lea vihtiestamme.

Laanteburredirektoraate lea Båatsoeståvroen tjaelemesijje, jih ståvroelihtsegh akten boelhkese veeljesuvvieh mij vaasa njieljie jaepieh. Laanteburrie- jih beapmoedepartemeente njieljie ståvroen lihtsegjistie nammohte, jih Saemiedigkie golme nammohte. Båatsoelaaken mietie § 71, edtja nammoehimmesne Båatsoeståvrose *leavloem biejedh akten eensi geograafeles joekedæmman, gellilaaketje faageles eaktoeh jih seabradahkedåjrehtimmie, jih seamma jijnjh lihtsegh goh gåarede gåabpegen tjoeleste.*

Nammoehimmie daaletje Båatsoeståvrose lea boelhkese goevten 2.b. 2023 raejeste goeven 31.b. 2026 raajan, jih åvtehke lea Inge Ryan jih

Ellinor Marita Inderdal Jåma lea mubpieåvtehke. Inge Ryan lij aaj ståvroen åvtehke evtebe nammoehimmieboelhken, jih aaj åvtehke boelhken 2010-2013, gusnie ståvroe gaskem jeatjah jienebh geerve aamhtesh bovtsetaalegiehpiedimmien bijre utni.

Båatsoepolitihken ulmie

Akte bijjemes ulmie båatsoepolitikhese lea ulmiem jaksedh mij lea golme bielide juakasovveme, ekologeles, ekonomeles jih kulturelle nännoes båatsoe. Vierhkievierhieh juktie dam jaksedh gaskem jeatjah båatsoelaakesne gåvnesieh. Bovtsetaalem giehtjedidh båatsoelaaken njoelkedassi mietie lea akte prioriteereme laavenjasse Båatsoeståvrose.

Dååjrehtimmieh bovtsetaalesprosessine

Daaletje båatsoelaaken mietie jaepeste 2007, lea akten nännoesåbpoe sisnjelds jijtjeståvrose båatsosne sjiehteladteme. Daate sæjhta jiehtedh jieleme, barkoen tjirrh åtnoenjoelkedassijste, edtja bovtsetaalem vihtiestidh mij lea sjiten gåatomevåromen mietie. Prosesse bovtsetaalesjiehtedimmie lea aarebi dorjesovveme göökte boelhkine. Voestegh bovtsetaalem sjite/ båatsoesjitenjieptjesne vihtiesti, jih dan männgan, dej veajkoej

sjiten riektes bovtsetaaale lij jollebe goh bijjemes vihtiestamme bovtsetaaale, giehpiedimmieprosesse eelki båatsoelaaken njoelkedassi mietie. Tjirrehtimmierieh giehpiedimmeste jeerehti njoktjen 31.b. raejeste 2013 (1-jaepien merie) njoktjen 31.b. raajan 2015 (3-jaepien merie), mij lij jarohke bovtselåhkoste sjith edtjin giehpiedidh. Bovtsetaalh mejtie lij sjise reekteme voerhtjen 1.b. 2015, vuesiehtin sjitebelieh jeenjemasth bovtsetaalem giehpiedin giehpiedimmienännostimmiej mietie.¹

Jienebh båatsoesjith Finnmarhkesne leah annje sjinen vihtiestamme bijjemes bovtsetaaalen bijjelen, jih Båatsoeståvroe lea jáarhkeme doh sjith giehtjedidh mah leah sjinen vihtiestamme bovtsetaaalen bijjelen. Dejnie aarebi prosessine jiebne sjiehtedamme giehpiedimmine lea gaskem jeatjah haestemh orreme posisjoneerenem bijre, jih bovtsetaalegiehpiedimmieh maehtie ovlahkoes illedahkh vedtedh säämies sjitebelide gosse mähtele nuepide jáerhkedh bovtsigujmie giehtelidh. Båatsoeståvroe dååjrehte jeenjesh dejstie däriesmoerijste annje leah faamosne, seamma tijjen goh giehpiedimmienjoelkedassh

daaletje båatsoelaakesne gaertjieldihkie nuepieh vedtieh sjiere vuarjasjimmieh darjodh dagkerh aamhtesine.

Daan gaavhtan Båatsoeståvroe aamhtesh jiebne sjiehtedamme giehpiedimmien bijre dååjroe goh geerve. Nännoestimmie åtnose båata dej veajkoej båatsoe ij buktehth sisnjelds siemesvoetese båetedh, jih Båatsoeståvroe lea gellie dagkerh aamhtesh gieetedamme. Inge Ryan njoelkedasside vuesehte mij daan biejjien eah riektes jallh luhpies jielimisnie vuajnelgh fåantoej gaavhtan posisjoneereminie. Daate maahta nipkemem vedtedh båatsoeburriej gaskem jih vigkieh sjugniedidh båatsosne. Båatsoeståvroe joe 2011 tjertesti goh akte viesjiesvoete säämies sjitebelieh maehtie akten joekoen vuelege kreekelåhkose båetedh, akten jiebne sjiehtedamme giehpiedimmien gaavhtan.

Vuartoeh laakerevisjovnese
Hurdalsplattformen mieresne båatsoen bijre lea våaroemasse biejeme aktem ellies revisjovnem båatsoelaakeste tjirrehtidh. Daelie lea dæjnie aalkeme jih Båatsoeståvroe lea lahtestimmiegjumie barkose båateme. Juktie viehkiehtidh vierhtievåaromem jih nännoesvoeteulmide hoksedh,

Båatsoeståvroe vuajna daerpies gaskem jeatjah laakem jarkelidh mij dejtie neebneme haestiemidie bovtsetaalesprosessi bijre. Båatsoeståvrose aaj vihkele maadthåssjaldahkem tjirrehtidh jijtjeståvroen bijre, guktie jieleme lahtestimmide goltelidh mah leah sjise båateme, jih gegkeste daate vuarjasjamme sjædta laakebarkosne.

aje sjiere eaktoej mietie dorjesåvva. Dellie tjuara njoelkedasside sjiehteladtedh jih båatsoeburriej tjuerih skraejriem åadtjodh dam jijtjh örnedh.

Båatsoeståvroen vuajnoen mietie aaj daerpies jeatjah jarkelimmiegjumie daaletje båatsoelaakesne, dan åvteste jienebh njoelkedassh aaj tjuerih staeriesovvedh.

Gaskem jeatjah Båatsoeståvroe lea birreme Jollemesreaktan nännoestimmie «Femund-dåapmosne» fulkesåvva laakebarkosne, juktie ståvroe vuajna daerpies revisjovnine båatsoelaaken njoelkedassijste diedten jih maaksoen bijre. Reaktan giehtjedimmie aamhtesnisie vuesehte diedtenjoelkedassine skaaraj bijre mejtie bovtse lea dorjeme, viertiestamme seamma njoelkedassigujmie skaaraj bijre mejtie jeatjah gåatomekreekh leah dorjeme, lea joekehth diedtesubjektesne, diedtehammosne jih nuepesne diedteste loevenidh. Dan åvteste gyhtjelassh gihtjesuvvieh mejtie båatsoelaake lea dovne Maadthlaaken njoelkedassi mietie saemien åalmegen bijre, jih nännoestimmie mietie gaskenasjonaale konvensjovnine, goh konvensjovne sivile jih politihkeles reaktaj bijre (SP) jih ILO nr. 169.

Ståvroen åvtehke meala vihkele båatsose goh jieleme jih kultuvreguedtije, dejtie lahtestimmide goltelidh mah leah sjise båateme, jih gegkeste daate vuarjasjamme sjædta laakebarkosne.

Inge Ryan. Guvvievaeltje: Robert Rønning

Aarebi Inge Ryan tjertestamme lea joekoen vihkele hijven leajhtadimmiem båatsoejielen jih staaten gaskem sjugniedidh. Haestemh jih laavenjassh mejtie edtja loetedh aktem hijven dialogem båatsojne kreava, guktie reereme hijven goerkesem jielimistie åtna jih dan tjirrh leajhtadimmiem åadtje. Ryan jaahka dialoge leajhtadimmiem sjugnede, jih lea daerpies eerlegevoetine geerve aamhtes bijre jis edtja loetemen bijre seamadidh.

– *Dan åvteste vihkele abpe tijjen seahkarimmiem saemien båatsose vuesiehtidh jih guktie saemien ussjedimmie- jih barkovuekie lea. Seamma tijjen laakh Stoerredigkest utnebe mejtie tjuara seahkaridh, jih akte haesteme dovne laakem jih seamma tijjen saemien ussjedimmievukiem seahkaridh. Geerve vukeh gaavnédh gusnie gaajhkesh dovnesh madtjele sjidtih, men lea daerpies vukeh gaavnédh mejtie jieleme maahta jååhkesjih jih legitimiteetem jielimisnie utnieh.*

Båatsoeståvroe tuhtjie barkoe mejnie lea aalkeme lea hijven, jih aavode don guhkiebasse prosessese revisjovnine laakeste, jih gieetedimmie eventuelle raeriestimmijste laakejarkelæmman.

¹ Giehtjh gaskem jeatjah. Stoerredigkiebïvnese 32 (2016-2017) s. 40

Reinkjøtt på menyen under Bocuse d'Or Europe 2024

Av: Sissel Olsen og Linn Strifeldt Walseth, rådgivere

God stemning på stadion. Foto: Sissel Olsen, Landbruksdirektoratet

Det ble en gastronomisk fest når Europas fremste og meste talentfulle kokker konkurrerte om å lage en uforglemmelig smaksopplevelse med reinkjøtt på menyen under den internasjonale kokkekonkurransen Bocuse d'Or Europe 2024.

19. og 20. mars 2024 gikk den europeiske kvalifiseringskonkurransen for verdensfinalen i Bocuse d'Or av stabelen i Trondheim spektrum. Reinkjøtt var valgt som råvare til tallerkenretten under europafinalen.

Nordisk storeslem

De ti beste kandidatene i kvalifiseringskonkurransen gikk videre til verdensfinalen i Lyon i 2025, og kvalifiseringene arrangeres på ulike steder hvert år. I 2024 var det bestemt at konkurransen skulle arrangeres i Trondheim. Det var 16 år siden sist det ble arrangert i Norge.

Norges bidrag med reinkjøtt.
Foto: GL Events

Bocuse d'Or er en prestisjefyldt konkurranse, som skaper mye oppmerksomhet. Når konkurransen endelig skulle arrangeres i Norge igjen, var det en selvfølge at det mest spennende og unike kjøttet Norge og Sápmi kunne by på skulle være på menyen!

De ti beste kandidatene i kvalifiseringskonkurransen gikk videre til verdensfinalen i Lyon i 2025. Danmark, Sverige og Norge stakk av med første, andre og tredjeprisen.

En sentral bærer av samisk kultur

I en pressemelding i forkant av arrangementet sa landbruks- og matminister Geir Pollestad at han var stolt over valget reinkjøtt som hovedråvare i Bocuse d'Or Europe 2024. Reindriften er unik, og er en sentral bærer av samisk kultur. Reinkjøttet er noe av det mest smakfulle og sunneste kjøttet vi har. Dette vil bidra til å løfte reinkjøtt både nasjonalt og internasjonalt.

Rein – helten på vidda

I tilknytning til konkurransen ble det også arrangert en storhusholdningsmesse, der Markedsutvalget stilte med stand under markedsprofilen Rein – helten på vidda. Fire kokker og fire unge reindriftsutøvere gjorde en fantastisk jobb med å stå på standen og dele ut smaksprøver og fortelle om reinkjøttet og den samiske kulturen.

Standen var godt besøkt, og til sammen ble det delt ut over 9 000 smaksprøver av reintunge, skank og flatbiff i løpet av to dager. Blant de besøkende var norske kjendiskokker, utenlandske kokker og skoleelever i flere aldersgrupper.

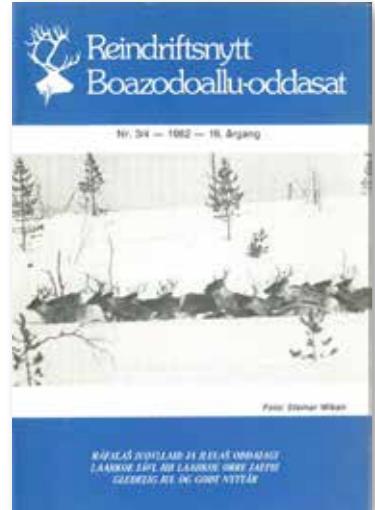
Vegard Ovesen, Steffen Almli, Svein Jæger Hansen, Hans Thomas Henriksen, Ante-Niila Anti, Tomas Baer, Lars-Thomas Sparrok Larsen og Mia Erika Sparrok jobbet på standen til Rein – helten på vidda. Foto: Sissel Olsen, Landbruksdirektoratet

Danmark tok førsteprisen. Foto: GL Events

Reinkjøtt var ikke mindre populært i 1982

Det er slettes ikke nytt at reinkjøtt utmerker seg i utlandet. I 1982 danket Norge ut 153 andre bidrag på den Internasjonale hotell- og restaurantfagmesse i Wien og vant gull med en rett bestående av reinsdyrknoke, eple og tyttebær.

Margebein vant gull!

Eller hva skal man kalle den retten som Norge vant gull på ved den internasjonale hotell- og restaurantfagmesse i Wien i begynnelsen av november? Gullretten besto av sier historien ikke noe om, men gull-retten alt-så: Reinsdyrknoke.

dyrknoke med eple og tyttebær. Kjøttet var løsnet og bearbeidet slik at det sto en benpipe rett opp».

Konkurransen var hard, 153 enkeltutstillinger fra seks land. Det norske teamet tok både sølv- og gullmedaljen. Hva sørretten besto av sier historien ikke noe om, men gull-retten alt-så: Reinsdyrknoke.

35

Seksjonssjef for areal på Avdeling reindrift

Skrevet av:
Sofie Simonsen, rådgiver

Tone Seppola tiltrådde stillingen som seksjonssjef i arealseksjonen fra 22. mai i år. Hun har vært fungerende seksjonssjef siden august i fjor, og etter en utlysningsrunde på stillingen som seksjonssjef ble hun ansatt.

Tone er opprinnelig fra Harstad, men har bodd i Alta siden 1999. Hun har over 20 års erfaring med reindriftsforvaltning. Hun begynte i Reindriftsforvaltningen i 2003, som førstekonsulent og jurist. Siden dette har hun hatt ulike roller, som underdirektør, seksjonssjef for tilskudd og fagdirektør.

Som et resultat av satsingen på arealområdet for reindriften ble det i 2023 etablert en egen seksjon som jobber med å styrke arealområdet. Seksjonen har nå 9 ansatte. Vi har spurt Tone om hvilke arbeidsoppgaver seksjonen har og hvordan det er å lede seksjon areal.

Hva arbeider dere med på seksjon areal?

- Seksjonen har flere arbeidsoppgaver. Vi har ansvar for reindriftens arealbrukskart og har nylig gjennomført opplæring for reindriftedistrikter i ajourhold av arealbrukskartet. Det er viktig å ha oppdaterte kart som viser næringens faktiske bruk av arealer.

- I tillegg jobber vi med å få synliggjort distriktsplaner i arealbrukskartet, noe som sammen med reindriftens arealbrukskart vil beskrive bruken av arealene bedre. Dette er et oppdrag fra reindriftsavtalen.

- Vi følger også opp norsk-finsk reingjerdekonvensjon. Blant annet vedlikehold av konvensjonsgjerdet mot Finland. Vi har også ansvar for vedlikehold av reingjerdet mot Russland. Disse gjerdene er til sammen over 500 km.

- Til slutt kan jeg nevne at vi er i gang med å bygge opp et familjø på arealsiden. Vi må ha god kompetanse i vårt arbeid med å styrke reindriftens arealer. Vi gir

høringsuttalelser i større energisaker, deltar på befaringer, og gir råd til LMD i innsgelsessaker. Vi jobber også med å forbedre nettsiden vår, for å synliggjøre arealområdet på en bedre måte.

Hvordan er det å lede seksjon areal?

- Jeg synes det er interessant å jobbe med arealområdet og bygge opp en god seksjon i direktoratet som skal være med å få frem reindriftens bruk av arealer på en best mulig måte. Det er et inspirerende og et viktig arbeid.

- Vi har ansatt fem nye medarbeidere siden i høst, med ulik kompetanse. I tiden fremover skal vi ha en rekke kompetansehevingstiltak, for å styrke familjøet i forhold til plansaker og reindrift.

@Landbruksdirektoratet_rein

Landbruksdirektoratet på Instagram

Vi deler bilder, kunnskap og nyheter på en ny og spennende måte. Målet er å spre kunnskap fra reindriftsforvaltningens arbeidshverdag, og vise aktiviteter og utviklingstrekk i reindriftsnæringen. Målgrupper er reindriftsutøvere, forvaltning og andre som er interessert i reindrift.

Mii juohkit goavid, dieðuid ja oððiasið odða ja gelddolaš vugiin. Ulbmil lea juohkit boazodoalloháldahusa árgabeivvi ja čájehit boazodoalu aktivitehtaid ja ovdáneami. Boazodoallit, háldahus ja earát geat beroštít boazodoalus leat ulbmiljoavkun.

Instagram-konto
@Landbruksdirektoratet_rein
ble opprettet for å imøtekommne et ønske om at reindriftsforvaltningen burde være mer synlig. På denne kontoen kan vi dele vår varierte arbeidshverdag og at vi jobber både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi legger ut aktuelt innhold om blant annet tidsfrister, nye lanseringer, befaringer og så videre. Så følg oss gjerne på Instagram, og trykk liker om du er fornøyd med innholdet vi legger ut!

Instagram-konto
@Landbruksdirektoratet_rein
áshahuvvi dan dihte go lei sávaldat ahete boazodoalloháldahus galggai leat eambbo oidnysis. Dan kontos mii juohkit min mánggabealála bargobeivviid ja dan ahete mii bargat sihke regionálalaččat, našuvnnalaččat ja internašuvnnalaččat. Mii bidjat áigeuovdilis sisdoalu áigemerid birra, oðða almmuhemiid birra, geahcademiid birra ja nu ain viidásit. Čuovo áinnas min Instagramkonto ja deaddil "Liker" jus leat duhtavaš sisdoaluin!

Instagram

Instagram er en app og sosialt medium for deling av bilder og video, lansert 6. oktober 2010. I Norge har (per 2020) 2,5 millioner brukere en instagramprofil, og 24 prosent av befolkningen bruker tjenesten ukentlig eller oftere. Veksten drives av aldersgruppen 30-59 år. Internasjonalt har Instagram over én milliard aktive brukere og til sammen ligger det per 2020 ute mer enn 50 milliarder bilder.

Kilde: Store norske leksikon

Instagram

Instagramma lea áppa ja sosiála media mas sahtta juogadit goavid ja videoid, áshahuvvon golgotmánu 6. beavivi 2010. Norggas leat (2020:s) 2,5 miljovnna geavahedjiin profilla Instagrammas, ja 24 proseantta álmogis geavaha bálvalusa vahkkosaččat dahje dávjjibut. Lassáneapmi lea olbmuid dihte geat leat gaskal 30-50 jogi boarrásat. Internašuvnnalaččat leat Instagrammas badjel miljárda geavaheaddjit ja oktiibuot gávdnojit Instagrammas 2020:s éanet go 50 biljárda gova.

Gáldu: Store norske leksikon

Følg Landbruksdirektoratet Avdeling Reindrift på Instagram!
Čuovo Eanandoalloodirektoráhta boazodoalloossodaga Instagrammas!

Markerer en ny hverdag for reindriftsnæringen

Skrevet av: Asbjørn Kulseng, seniorrådgiver

Landbruksdirektoratet lanserte i mai nye digitale løsninger for reindriften i Sámi Siida i Alta.

Landbruksdirektoratet, reindriftsnæringen og statsforvalterne har samarbeidet om å utvikle nye digitale løsninger for reindriften, slik at det blir enklere å rapportere om siidaandelen i melding om reindrift og søke tilskudd. Onsdag 22. mai ble nye digitale løsninger for reindriftsnæringen lansert under en markering i Sámi Siida i Alta, der statssekretær Wenche Westberg i Landbruks- og matdepartementet deltok. I 2022 ble reinmerkeappen Mearka lansert, som var første milepæl i digitaliseringen.

– Lanseringen av nye digitale løsninger sluttfører et omfattende og ressurskrevende arbeid som har gått over flere år. Arbeidet har vært viktig, men også nødvendig. Dette er et viktig og nødvendig effektiviseringstiltak som vil gi en ny hverdag både for utøverne og for forvaltningen, sier statssekretær i Landbruks- og matdepartementet Wenche Westberg under lanseringen av det nye systemet på Sámi Siida i Alta.

Raskere og mer brukervennlig

Med dagens lansering får hele næringen, fra reindriftsutøvere på vidda via slakterier til myndighetene, et nytt verktøy som vil forenkle og effektivisere hverdagen. Gjennom den nye digitale løsningen kan siidaandelsleder endre i siidaandelens medlemsliste, fylle ut og sende inn meldingen og søke om tilskudd på en enkel og sikker måte. I tillegg vil slakterier levere

rapporter om slakt direkte, slik at arbeidet med søkerader om frakttilkudd og utbetalinger forenkles.

- Det er en merkedag for reindriften at melding om reindrift og søkerad om tilskudd nå er digitalisert. I tillegg er store deler av saksbehandlingen automatisert. Dette forenkler hverdagen for både næringen og forvaltningen, sier Jørn Rolfsen som er administrerende direktør i Landbruksdirektoratet.

Enklere å søke

Den nye tjenesten vil forenkle søkeradsprosessene for tilskudd.

- Mye informasjon vil være forhåndsutfyldt. Tjenesten vil automatisk sjekke at de viktigste vilkårene for de ulike søkeradene er oppfylt og beregne tilskudd. Saksbehandlere hos statsforvalter vil dermed kunne behandle søkeradene raskere, sier Rolfsen.

Brukerne kan velge mellom norsk, nord-samisk og sør-samisk. Tjenesten er også tilpasset mobil, slik at det er lett å legge inn data, enten man er hjemme eller ute på vidda. Miljødirektoratet har utviklet en digital løsning der siidaandelsleder kan søke om erstatning for tap av tamrein tatt av rovvilt. Her har også Landbruksdirektoratet vært involvert.

Fristen for å levere Melding om reindrift og søke tilskudd og erstatning for tap av tamrein tatt av rovvilt, er nå samkjørte og er 31. mai hvert år.

- Odđa digitála čovdosiid almmuheapmi loahpaha mängga lagi viiddis ja resursagáibideaddji barggu. Bargu lea leamaš dehálaš, muhto maiddái dárbbashaš. Dat lea leamaš dehálaš ja dárbbashaš beavttálmahttindoiba mii addá odđa árgabeaivvi sihke boazodollide ja hálldašeapmái, dadjá Eanandoallo ja biebmodepartemeantta stáhtačálli Wenche Westberg odđa čovdosiid almmuheamis Sámi siiddas Álttás.

Jodáneappot ja álkibut geavahit

Otná almmuhemiin oažju olles ealáhus, sihke boazodoallit duoddariin, njuovahagat ja eiseválddit, odđa reaiddu mii álkidahttá árgabeaivvi. Odđa čovdosis sahttá siidaassejođiheaddji álkit rievadidit siidaosi miellahttolisttu, deavdit ja sáddet boazodoalloiedáhusa ja ohcat doarjaga álkes ja sihkkaris vugiin. Dasa lassin sáddejít njuovahagat njuovvanraporttaid čovdosis, nu álkiduvvo maiddái sin bargu ohcamušaiguin fievrredandoarjaga ja máksimiid oktavuoðas.

- Dat lea mearkabeaivi boazodollui go boazodoalloiedáhus ja doarjaochamuš lea digitaliserejuvvon. Dasa lassin lea stuora oassi áššemeannudeamis automatiserejuvvon. Dat dahká árgabeaivvi álkibut sihke ealáhussii ja hálldahussii, dadjá Eanandoalloedirektoráhta doaibmi direktevra Jørn Rolfsen.

Álkibut ohcat

Odđa čoavddus álkidahttá doarjaochama.

- Ollu dieđut leat ovdagihii devdojuvvon. Bálvalus iská automáhtalaččat ahе deháleamos eavttu iešguđetge doarjagii leat devdojuvvon ja dasto rehkenastá man ollu doarjaga sahttá oažžut. Stáhtahálldášeaddji áššemeannudeaddjit sahttet dan dihte meannudit

ohcamušaid jodáneappot, dadjá Rolfsen. Geavaheaddjít sahttet válljet dárogiela, davvisámegiela dahje lullisámegiela. Čoavddus lea maiddái heivehuvvon mobiltelefovnii, nu ahte galgá leat álki deavdit skoviid go leat ruovttus dahje meahcis. Birasdirektoráhta lea ráhkadan digitála čovdosa gos siidaassejođiheaddji sahttá ohcat buhtadusa bohccuid ovddas maid boraspiret leat goddán. Eanandoalloedirektoráhta lea leamaš mielde dan barggus.

Áigemearri sáddet sisa boazodoalloiedáhusa, doarjaochamuš ja buhtadusoohcamuš bohccuid ovddas maid boraspiret leat goddán lea dal seamma beaivvi, miessemánu 31. beaivvi juohke lagi.

Wenche Westberg. Foto: Sissel Olsen

Fra venstre: Widar Skogan, Johan Ivar Gaup (NRL), statssekretær Wenche Westberg og Jørn Rolfsen. Foto: Sissel Olsen

Foto: Sissel Olsen

Merke odđa árgabeaiwi boazodoalloealáhussii

Čállán: Asbjørn Kulseng, seniorråđđeaddi

Eanandoalloedirektoráhta almmuhii miessemánu odđa digitála čovdosiid boazodollui Sámi siiddas Álttás.

Eanandoalloedirektoráhta, boazodoalloealáhus ja stáhtahálldášeaddjít leat ovttasbargan ráhkadir odđa digitála čovdosiid boazodollui, álkidahtán dihte siidaosi reporterema boazodoalloiedáhusas

ja siidaassedoorjaga ohcamuša. Gaskavahku miessemánu 22. beaivvi dollojuvvui deavvadeapmi odđa digitála čovdosiid oktavuoðas Sámi siiddas Álttás, stáhtačálli Wenche Westberg Eanandoallo ja biebmodepartemeanttas searvai maiddái. Jagi 2022 almmuhuvvui Mearka-áppa, mii lei vuostša olahus digitaliseremis.

Fjellstuene ble opprinnelig bygget for å sikre embetsmenn og andre som skulle over vidda, det skulle alltid være mulighet for husrom om det var behov. Byggingen av fjellstuer i Finnmark skjedde i 1840-årene og på det meste hadde Staten mer enn 40 fjellstuer i fylket. Da veibyggingen skjøt fart på 1960-tallet i Finnmark ble behovet for fjellstuer mindre og de fleste er nå solgt. Landbruksdirektoratet har ansvar for utdeling av tilskudd til de tre statlige fjellstuene og Statsbygg er eier av byggene og har ansvar for vedlikehold.

Ny oppsitter på Mollisjok fjellstue

Skrevet av: Kristin Hurlen Marthinsen, rådgiver

Mollisjok fjellstue ligger idyllisk til ved elva lesjohka som er en del av Tanavassdraget, Norges 3. lengste. Her har Margit E. Opgård vært oppsitter de siste 18 årene før hun takket av etter lang og tro tjeneste den 31. desember 2023. Nå tar nye krefter over og fra 1. januar 2024 tok Nils Torfinn Balto over og skal drive fjellstua videre.

Mollisjok fjellstue. Foto: Robert Rønning

Ny oppsitter Nils Torfinn Balto. Foto: Nils Torfinn Balto

Nils Torfinn hadde lenge ønsket å få sjansen til å være oppsitter og når muligheten kom konkurrerte han om stillingen med fire andre søkere. I sin barndom var han mye på Mollisjok og kjener derfor godt til området fra før av. Han har tidligere erfaring med matservering og ser frem til å kunne servere nye og gamle gjester på fjellstua. Han har også vært med som handler i Finnmarkslopet og arbeidet i anleggsbransjen før han nå startet opp som fjellstuevert.

Mollisjok fjellstue som Nils Torfinn nå overtar som oppsitter på er en av tre statseide fjellstuene i Finnmark, de andre to er Ravnastua og Jotka fjellstue. De tre fjellstuene fungerer som nødbuer for folk på fjellet og det skal alltid være mulig finne husly der om uhellet skulle være ute.

Den opprinnelige Mollisjok fjellstue var satt opp noen kilometer sør for dagens plassering. Den ble flyttet til dagens plassering på slutten av 1800-tallet og utvidet på

1920-tallet. Det er familien Eriksen som har stått for driften siden 1920-tallet og også dagens oppsitter tilhører denne slekten.

De tre fjellstuene har mange felles gjester blant annet er det mange som går på ski over vidda og da blir fjellstuene naturlige overnattingsted på veien. I tillegg er det scooterutister på vinteren og syklister som tar turen over vidda.

Det ligger mye arbeid bak å drive en fjellstue og han har god hjelp av familie og venner som gjerne tilbringer litt tid på Mollisjok fjellstue. Selv om det kan bli lange dager forteller han at han trives med jobben og at det er givende å ha gjester, og han gjør sitt beste for at disse skal trives.

Vi ønsker ham lykke til videre som oppsitter.

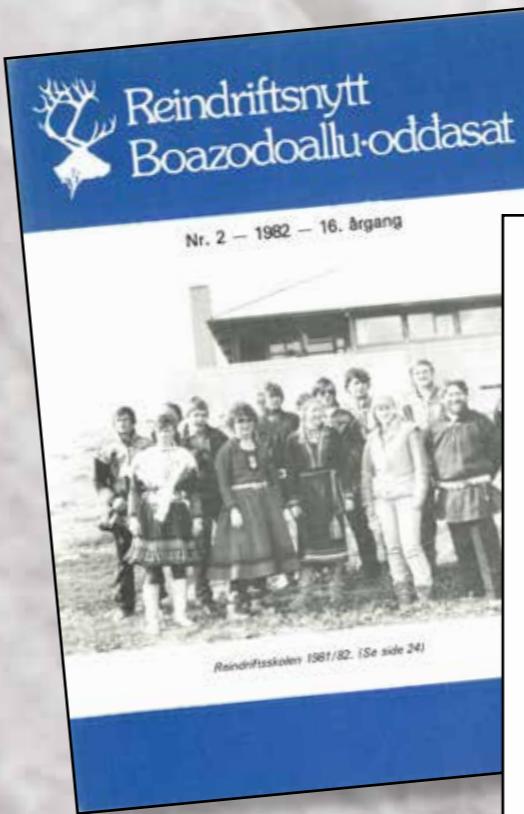

Foto: Nils Torfinn Balto

Tilbakeblikk på NRLs landsmøte i Skibotn i 1982

NRLs landsmøte for 2024 avholdes på Røros 14.-15. juni.

Årets Reindriftsnytt går i trykk samtidig som landsmøtet avholdes og denne utgaven inneholder derfor ingen nyheter derfra. I mangel på informasjon gjør vi som våre kolleger i 1982 og bringer noen "pausesignaler" fra det som ser ut til å være en solfylt julidag i Skibotn.

selv for hele dette anlegget.

Ferskvannsfisk tar vi også imot og dette ser nå endelig ut til å utvikle seg positivt idet man nå satser på eksport og man kan ta imot nesten ubegrenede mengder.

En del andre produkter kjøpes også,

blant annet bær og ryper.

Man planlegger nå høstslaktinga, som også vil bli utvidet fra denne sesongen av, og vi vil da ønske gamle som nye forbindelser velkommen til en hyggelig forretningsrat og planlegging.

NRL's landsmøte

ble avholdt på Skibotn i midten av juli. Noe referat fra møtet har vi dessverre ikke klart å fremskaffe, men i mangel av noe bedre, bringer vi noen "pausesignaler".

Reindriftssjefen omringet. Forslaget til merkeforskrifter vakte endel reaksjoner. Det er kanskje de som diskuteres her?

Festdeltakere. Fra venstre Jan Åge Riseth, Johan Ingvar Sara (liggende), Johan Kleppe, Inge Even Danielsen, Marit Margrethe Fjellheim, Per Olav Sara.

Merkeforskriften som nevnes ble vedtatt 12. juni 1984. Med ny reindriftslov sluttet forskriften å gjelde i 2007, og vi hadde ingen gjeldende merkeforskrift før ny forskrift trådte i kraft i 2022.

Fra Statens reindriftsforvaltning til Landbruksdirektoratet

Reindriftsforvaltingens utvikling de siste 10 årene

Landbruks- og matdepartementet har helt siden opprettelsen av departementet i 1900 vært ansvarlig fagdepartement for reindriftsnæringen.

Statens reindriftsforvaltning

I forbindelse med statsbudsjettet for 2012 ble det orientert om at regjeringen har foreslått at det skal gjennomføres endringer i organiseringen av den offentlige forvaltningen av reindriften. Det ble gjennomført undersøkelser og evalueringer av forvaltningen som viste utfordringer med at reindriften ble oppfattet som isolert fra annen forvaltning, og at strukturen var uoversiktig. Lang saksbehandlingstid og vanskeligheter med å skille mellom næring og forvaltning ble også belyst. Dermed ble det foreslått at reindriftsforvaltningen skulle bli videreført med lokalisering i Alta, og få navnet Statens reindriftsforvaltning.

Omorganisering

Områdestyrene ble avviklet, og tilhørende oppgaver ble overført til fylkesmannen (nå statsforvalter) i de fem nordligste fylkene. Prosessen med omorganiseringen tok lengre tid enn forventet. Avviklingen av områdestyrene

og overføring av områdekontorene til fylkesmannen ble gjennomført i løpet av 2013 og var en realitet 1.1.2014.

Landbruksdirektoratet

1. juli 2014 ble Statens reindriftsforvaltning slått sammen med Statens landbruksforvaltning og disse to ble til Landbruksdirektoratet. Jørn Rolfsen ble administrerende direktør for det nye direktoratet. Det ble besluttet at et av direktoratets kontorsteder skulle være i Alta, og at de overtok oppgavene som Statens reindriftsforvaltning hadde. Hovedoppgavene var arealforvaltning, ressursovervåking, tilskuddsordninger og forskrifter, vedlikehold av grensegjerder samt veiledning og informasjon til reindriftsutøverne.

I dag har Landbruksdirektoratet avdeling reindrift omrent 30 ansatte, som arbeider for å drive helhetlig og effektiv forvaltning av reindriften. Avdelingen jobber med mange spennende fagfelt innenfor ressurs, areal og tilskudd.

Kilder: Rapport fra arbeidsgruppe oppnevnt av Landbruks- og matdepartementet (Internevaluering av den offentlige forvaltningen av reindriften i Norge, januar 2011), Forvaltningsdatabasen

Foto: Robert Rønning

- Det har vært inspirerende å jobbe opp mot reindriftsnæringen og bli kjent med mange dyktige utøvere

Jørn Rolfsen har vært administrerende direktør for Landbruksdirektoratet siden det ble opprettet. Denne sommeren overtar Eli Reistad stafettspinnen. I denne anledningen har Jørn skrevet om sin tid i reindriftsforvaltning, og takker reindriftsnæringen for samarbeidet.

Jørn Rolfsen.
Foto: Robert Rønning

Foto: Robert Rønning

Det hele startet 19. januar 2014. Da fikk jeg beskjed fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) om at Statens landbruksforvaltning og Statens reindriftsforvaltning skulle slås sammen til Landbruksdirektoratet og være operativt fra 1. juli 2014. Det var kort tid til å gjennomføre en sammenslåing.

Vi markerte åpningen i Alta 1. juli 2014. Det ble en flott markering på kommunehuset, båttur på Altaelva og festmiddag i Sørrisniva.

Jeg hadde lite kunnskap om reindriftsforvaltningen og enda mindre kunnskap om næringen og utøvelsen av reindrift. Læringskurven siden 2014 har vært bratt, men det har vært moro.

Jeg har brukt en god del tid i å sette meg inn i og følge med på reindriftspolitikken og følge opp forvaltningen. Jeg har hatt god dialog med LMD hele veien, har deltatt på de fleste møter i Reindriftstyret. Jeg har også hatt tett og god kontakt opp mot ansatte hos statsforvalter, som ble reindriftsmyndighet 1. januar 2014.

Jeg har deltatt aktivt på arrangementer, vært mye på besøk i næringen, og ved slakterier. Jeg har gjennom årene blitt kjent med mange stolte og engasjerte personer i næringen. Jeg har fått stor respekt for de som gjør rein og er på fjellet i all slags vær. Det er en krevende og tøff jobb.

Det har vært og er utfordringer både i forvaltningen og i næringen. Mange kan bli bedre, men jeg er glad for at vi har fått til å digitalisere melding om reindrift og søknad om tilskudd. Det er inspirerende å få tilbakemelding om at nye systemer som vi utvikler fungerer og er til nytte.

Reinsdyrkjøtt er et fantastisk produkt og markeds- og prisutviklingen har vært god siden 2014. Prisen på reinkjøtt har hatt en økning på hele 120 prs i løpet av en 10-årsperiode. Mange har jobbet godt i verdikjeden, vi får håpe den gode utviklingen fortsetter.

Jeg er optimistisk på vegne av reindriften, selv om det er flere mørke skyer og utfordringer med klimaendringer, arealinngrep og rovdyr for å nevne noen. Næringen er liten, men den er unik og utøverne er flinke til å tilpasse seg endringer som kommer.

Vi har bygd opp en god avdeling i Alta med flinke folk så dette lover bra framover.

Det har vært svært inspirerende å få lov til å jobbe opp mot reindriftsnæringen og bli kjent med mange dyktige utøvere.

Jeg vil takke reindriftsnæringen for det gode samarbeidet.

/Jørn R

Vil du skrive en masteroppgave om reindrift? Søk om stipend fra Reindriftens Utviklingsfond!

Etter Reindriftsavtalen 2023/2024, kan styret for Reindriftens Utviklingsfond (RUF) innvilge stipend til personer som har rein i eget merke og skriver en reindriftsrelatert masteroppgave. Stipendet er på 15 000 kroner og er tatt med i forskrift for Reindriftens Utviklingsfond § 1-6 andre ledd bokstav I, som trådte i kraft 1. juli 2023.

Formålet med stipendet er å øke den formelle kompetansen blant personer som har rein i eget merke, hører til reindriften og tar høyere utdanning. Stipendet skal bidra til å styrke kunnskap om ulike aspekter ved reindriften. Vi ønsker at dette oppmuntrer til forskning på nye områder som kan bidra til utvikling av reindriften.

Stipendet motiverer forhåpentligvis flere masterkandidater med rein i eget merke til å skrive om reindrift. Eksempler på temaer for masteroppgaven kan være nye tiltak og utviklingsmuligheter for reindriften. En reindriftsrelatert masteroppgave kan bidra til nye løsninger for næringen.

Retningslinjene for ordningen finner du på Landbruksdirektoratets nettside under «Tilskudd til ulike utviklingstiltak».

Áiggut go čállit masterbarggu boazodoalu birra? Oza stipeandda Boazodoalu ovdánahttinfoanddas!

Boazodoallošiehtadusa 2023/2024 mielde sáhttá Boazodoalu ovdánahttinfoanda (BOF) juolludit stipeandda olbmuide geain leat bohccot iežas mearkkas ja geat čállit boazodollui guoskevaš fáttás masterbarggu. Stipeanda lea 15 000 ruvnno ja lea váldon mielde Boazodoalu ovdánahttinfoandda njuolggadusaide § 1-6 nubbi laðas bustávva I, mii bodíi fápmui suoidnemánu 1. beavvi 2023.

Ulbmil stipeanddai lea loktet formála gelbbolašvuða olbmuin geain leat bohccot iežas mearkkas, gullet boazodollui ja váldet alit oaþpu. Stipeanda galgá leat mielde nanusmahttime diedu iešguðetge surgiin boazodoalus. Mii sávvat ahte dat stipeanda movttiida olbmuid dutkat oðða surgiid mat ovddidit boazodoalu.

Sávvamis áigot eambbo masterkandidáhtat geain leat bohccot iežaset mearkkas čállit boazodoalu birra. Muhtun ovdamearkkat fáttáide masterbargui sáhttet leat oðða doaibmabijut ja ovdánahtinvejolašvuðat boazodollui. Boazodollui guoskevaš fáttás masterbargu sáhttá rahpat oðða čovdosiid ealáhussii.

Ortnega njuolggadusaid gávnat Eanandoallodirektoráhta neahttiidduin "lešguðetlágan ovddidandoaimmaid"-vuolde.

Vil du abonnere på Reindriftsnytt?

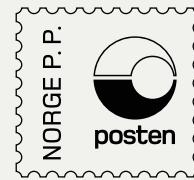
**Send e-post til postmottak@landbruksdirektoratet.no
eller send oss en melding på vår Instagramprofil:
@landbruksdirektoratet_rein**

Reindriftsnytt er et blad som kommer ut to ganger i året. Det er Landbruksdirektoratet som er ansvarlig utgiver. Målet er å spre kunnskap om aktuelle saker fra reindriftsnæringen og reindriftsforvaltningen. Det er gratis å abonnere!

Har du fått en ny postadresse?
Ta kontakt med oss for å oppdatere din nye postadresse slik at du fremdeles kan motta Reindriftsnytt!

Visste du at...?
Reindriftsnytt finnes også på våre nettsider under Reindrift -> Reindrift i Norge. Her kan du lese alle utgitte utgaver siden 2015!

Returadresse: Landbruksdirektoratet, avd. reindrift
Løkkeveien 111, 9510 Alta
ISSN 0333-4031

Statsforvalterne

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700, 9815 Vadsø
Telefon 78 95 03 00
sftfpost@statsforvalteren.no

Besøksadresse:
Dramsveien 1, 9800 Vadsø
Bredbuktnesveien 50B, 9520 Kautokeino
Deanugeaidnu 6, 9730 Karasjok
Strandveien 13, 9007 Tromsø
Skogbrukets hus, 9325 Bardufoss

Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405, 8002 Bodø
Telefon 75 53 15 00
sfnopost@statsforvalteren.no

Besøksadresse:
Byporten - Fridtjof Nansens vei 11, 8003 Bodø
Sjøgata 16/18, 8656 Mosjøen

Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600, 7734 Steinkjer
Telefon: 74 16 80 00
stfpst@statsforvalteren.no

Besøksadresse:
Statens hus, Strandveien 38, 7713 Steinkjer
Statens hus, Prinsens gt. 1, Trondheim
Ella Holm Bulls vei 30, Snåsa
Tollef Bredals vei 13, Røros

Landbruksdirektoratet

Postboks 56, 7701 Steinkjer
Telefon: 78 60 60 00
postmottak@landbruksdirektoratet.no

Avdeling Reindrift, Alta
Løkkeveien 111, 9510 Alta

Oslo
Innspurten 11D, 0663 Oslo

Steinkjer
Skolegata 22, 7713 Steinkjer